

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ "ΕΚΚΛΗΣΙΑ,"

ΕΤΟΣ ΣΤ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1957 | ΑΡΙΘ. 12

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΑΝΑΜΑΘΟΥΜΕ

"Όσοι από μᾶς εὐτύχισαν νὰ ἔχουν παπούδες καὶ γιαγιάδες, θὰ τοὺς εἶδαν ἀσφαλῶς νὰ ζοῦν τὸν Χριστιανισμό διαφορετικὰ ἀπ' ὅ,τι τὸν ζοῦμε ἐμεῖς. Ἴσως κάποτε νὰ εἶπαμε ὅτι αὐτὸ ὀφείλονταν στὴν ἀμορφωσιά τῶν παπῶδων μας. Ἦλθε τώρα ὁ καιρὸς νὰ ὁμολογήσουμε τὴν ἀλήθεια: Ἡ διαφορὰ ὀφείλεται στὴν γοητεία ποὺ ἐξασκεῖ ἐπάνω μας ὁ κόσμος. Ὁ κοσμικὸς ἄνθρωπος ντρέπεται νὰ εἶναι Χριστιανός. Ντρέπεται νὰ κἀνῃ τὸ σταυρὸ του πρὶν ἀπ' τὸ φαγητό, ντρέπεται νὰ κἀνῃ μετάνοια μπρὸς στὶς εἰκόνες, φοβᾶται μήπως τῇ ὁ κόσμος ὅτι τὸ ἔχει παρακάνει μὲ τὰ ἁγιοτικά. Τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου μᾶς ἔχει ποτίσει καὶ αὐτὸ ἔχει νοθεύσει τὴν θρησκεία μας. Χίλια δυὸ σπουδαῖα πράγματα τὰ ἔχουμε παραμελήσει σήμερα, γιὰτὶ νομίζουμε ὅτι δὲν ταιριγιάζουν σὲ ἀνθρώπους «προοδευμένους».

"Ἐχουμε πολλὰ πράγματα νὰ μάθουμε ξανά. Πρέπει νὰ ξαναμάθουμε τὴν ταπείνωσι, τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ, τὴν πίστι, τὴν ἀγάπη. Ἀλλὰ αὐτὰ εἶναι πράγματα μεγάλα καὶ ὑψηλὰ γιὰ μᾶς τοὺς ἀναπήρους. Ἐμεῖς πρέπει νὰ ἀρχίσουμε ἀπὸ χαμηλότερα σκαλοπάτια. Ἀς μάθουμε νὰ ἀνάβουμε ξανά τὴν κανδήλα μπρὸς στὶς εἰκόνες, στὸ σπίτι μας. Ἀς ξαναμάθουμε νὰ θυμιατίζουμε, ὅπως ἔκανε ἡ γιαγιά μας. Πρὶν μάθουμε τὴν ταπείνωσι, ἄς μᾶς πονέσουν τὰ κόκκαλα ἀπὸ τὶς μετάνοιες, πρὶν μάθουμε τὸν φόβο Θεοῦ, ἄς μάθουμε νὰ στεκώμαστε ὄρθιοι στὴν ἐκκλησία. «Τῇ ἔξωθεν καταστολῇ καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἐξομοιοῦται ἡ ψυχὴ καὶ πρὸς ἃ πράττει τυποῦται, καὶ πρὸς αὐτὰ σχηματίζεται», ἔλεγεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος.

"Ἀς μάθουμε ξανά νὰ νηστεύουμε, γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ ἀξιωθούμε κι' ἐμεῖς νὰ πάρουμε μιὰ μικρὴ ἰδέα τοῦ τι εἶναι ἡ «στενὴ ἢ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἢ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν».

"Ἀς ξαναρχίσουμε νὰ λέμε ἀπ' τὴν «Σύνοψι» τὴν προσευχὴ μας, νὰ λέμε τὶς προσευχὲς τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ μάθουμε

πῶς νὰ προσευχώμαστε καὶ νὰ μὴ λέμε μπροστὰ στὸν Θεὸ μόνον τὶς δικές μας ἀνοησίες.

Ἄς μάθουμε νὰ χαλοῦμε τὸν κόσμον γιὰ νὰ βροῦμε μιὰ εἰκόνα ὀρθόδοξη, ζωγραφισμένη κατὰ τὸν Βυζαντινὸ τρόπο ἐπάνω σὲ ξύλον καὶ ὄχι τυπωμένη ἐπάνω σὲ χαρτί, ζωγραφισμένη μὲ αὐγὸ καὶ ὄχι μὲ λαδομπογιές (γιατὶ ὅλα αὐτὰ ἔχουν μεγάλη σημασία) καὶ ἅμα τὴν βροῦμε, νὰ τὴν κρατοῦμε σάν θησαυρὸ ἀνεκτίμητο καὶ νὰ τὴν κληρονομοῦμε στὰ παιδιά μας καὶ στὰ παιδιά τῶν παιδιῶν μας, ὅπως ἔκαναν οἱ παποῦδες μας.

Ἄς πάψῃ πιά τὸ σπίτι μας νὰ εἶναι σταῦλος ἀλόγων ζώων, ἃς ὀρίσουμε μιὰ γωνιά ἱερή καὶ ἄσυλη ὅπου νὰ βάλουμε τὶς εἰκόνες, νὰ ἀνάψουμε τὴν κανδήλα, νὰ ἀποθέσουμε τὸ θυμιατὸ καὶ τὰ ἱερά βιβλία, καὶ ὅπου θὰ μπορούμε ἐμεῖς καὶ τὰ παιδιά μας νὰ προσευχώμαστε, καὶ νὰ μελετοῦμε μὲ ἡσυχία τὰ ἅγια λόγια, χωρὶς τὴν ἐνόχλησι τοῦ ἀδιάκριτου πῆγαινε κι' ἔλα, ποῦ βασιλευεὶ στὰ σπίτια τῶν ἀπροοδευμένων» πόλεων τοῦ αἰῶνος μας.

Ἄς μάθουμε νὰ σεβώμαστε τοὺς ἁγίους, νὰ προσκυνοῦμε τὰ λείψανά τους καὶ νὰ ἐπισκεπτόμαστε συχνὰ τὶς ἐκκλησίες τους, βαστώντας ἀπ' τὸ χέρι καὶ τὰ παιδιά μας. Γιατὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἀγιάζει μόνον ψυχές, ἀγιάζει καὶ τὰ σώματα καὶ τὰ κόκκαλα καὶ τὶς εἰκόνας καὶ τοὺς ναοὺς ἐκείνων, ποῦ ἀξιώθηκαν στὴ ζωὴ τους νὰ γίνουν οἶκος καὶ κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ. Ἄς τρέχουμε διψασμένοι στὰ ἁγιάσματα καὶ στὰ ἐρημοκλήσια ποῦ ἔκτισε ἡ εὐσέβεια τῶν προγόνων μας.

Αὐτὲς τὶς ἅγιες συνήθειες ἄρχισε δυστυχῶς νὰ τὶς χάνῃ ἀκόμη καὶ ὁ ἄγνός λαὸς τῆς ὑπαίθρου μας, καὶ κανένας δὲν βρῖσκει νὰ τοῦ δείξῃ τὸν σωστὸ δρόμο. Αὐτὰ εἶναι ἀπλὰ πράγματα καὶ φαίνονται τιποτένια, καὶ ὅμως εἶναι τὸ ἄρωμα τῆς ζωῆς τῆς ἐκκλησίας μας, τὸ ἀπαύγασμα τῆς ἀγιότητός της ἀλλὰ καὶ ὁ δρόμος πρὸς τὴν ἀγιότητα. Πόσων ὀρθοδόξων τὴν ζωὴ δὲν ἐθέρμανε ἡ παιδικὴ ἀνάμνησις τῆς μητέρας ποῦ σταυρώνονταν καὶ γονάτιζε μπρὸς στίς εἰκόνας, παρακαλῶντας τὸν Θεὸ νὰ τοὺς ἔγῃ καλά, καὶ σὲ πόσων ἄλλων τὸν ναὸ δὲν ἤλθε στίς ὥρες τῶν πειρασμῶν ἢ ἐνθύμησις τοῦ παποῦ, ποῦ δὲν ἔβαζε λάδι στὸ στόμα του Τετάρτη καὶ Παρασκευή; Πόσοι δὲν θυμοῦνται τὸ ἑσπερινὸ θυμιάτισμα τῆς γιαιγιάς τους χωρὶς ν' ἀνατριχιάζουν, καὶ πόσοι δὲν σκιρτοῦν ἀπὸ ἀγαλλίασι στὴν ἐνθύμησι τοῦ ρίγους ποῦ αἰσθάνθηκαν ὅταν πῆγαν μὲ τοὺς γονεῖς τους ν' ἀνάψουν τὶς κανδήλες μιᾶς ἀπόμερης ἐκκλησοῦλας στὴν ῥάχη ἑνὸς βουνοῦ καὶ ὅταν ἀσπάσθηκαν τὶς παλιεὶς σεβάσμιες μορφές τῶν ἁγίων τοῦ τέμπλου; Ποιὸ κατηχητικὸ μάθημα καὶ ποιὸ σοφὸ κήρυγμα μπορεῖ νὰ συγκριθῇ μ' αὐτὲς τὶς ἀναμνήσεις;

Γιατί νά μὴ βρισκεται κανεὶς νά ὀδηγήσῃ τὸν λαὸ μας, νά τοῦ θυμίσῃ τὴν ἀξία αὐτῶν τῶν πραγμάτων; Ὑπάρχουν τόσες καλοπροαίρετες μὰ ἀκαθοδήγητες ψυχές, ποὺ περιμένουν ἓνα μόνον λόγο. Γιατί νά θέλουμε νά πηγαίνουμε πάντοτε μὲ τὰ ρεύματα τοῦ αἰῶνος μας καὶ νά μὴ μιλοῦμε παρὰ μόνον γιὰ ἐπικαιρότητες, ἀφήνοντας τὸ αἰῶνιο νά φύγῃ ἀπὸ τὴν καρδιά μας; Γιατί νά θέλουμε νά χανώμαστε σὲ ἀύψηλά πνευματικὰ ζητήματα, ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἔγινε σάρκα γιὰ νά μᾶς δείξῃ πῶς ὁ δρόμος ποὺ ἀνεβάζει στὸν οὐρανὸ ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν ὕλη ποὺ ἐθέωσε ὁ Χριστὸς μὲ τὴν σάρκα του; Γιατί νά περιφρονοῦμε τὰ ταπεινά καὶ τὰ χαμηλά, ἀφοῦ αὐτὰ ἐδιάλεξε ὁ Θεὸς γιὰ νά μᾶς σώσῃ; Δὲν εἶναι τὸ ὕδωρ, τὸ γέννημα τῆς ἀμπέλου καὶ ὁ σῖτος ποὺ μᾶς ἀνεβάζουσε στὸν οὐρανό; Αὐτὸς ποὺ δὲν καταλαβαίνει τὴν ἀξία τοῦ συμβόλου, τῆς ὕλης καὶ τῆς «ἐξωθεν καταστολῆς», αὐτὸς ποὺ αἰσθάνεται πῶς εἶναι εἰδωλολάτρης, ὅταν προσκυνᾷ μιὰν εἰκόνα, δὲν ἔχει καταλάβει τίποτε ἀπὸ τὴν ἐνσάρκωσι, τὴν ἀνάστασι καὶ τὴν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς καθέδρα τοῦ Χριστοῦ.

Μέσω τῆς ὕλης γινώμαστε Θεοὶ κατὰ χάριν, γιατί μέσω τῆς ὕλης γινώμαστε μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔτσι μόνον παίρνουμε τὸν φωτισμὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ γινώμαστε ναοὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἄφατον ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ποὺ γιὰ νά μᾶς κάμῃ υἱοὺς καὶ συγκληρονόμους του, ἤλθε τόσο σιμά μας, ἤλθε στὸ ἄπλωμα τοῦ χεριοῦ μας, ὡς γέννημα τῆς ἀμπέλου.

Ἄς βρεθῇ ἓνας παπούλης, ἱερεὺς χωριοῦ ἢ πόλεως, νά διδάξῃ στοὺς ἔχοντας «ῶτα ἀκούειν», πῶς νά ὑψώνουν τὴν προσευχὴ τους «ὡς θυμίαμα» ἐνώπιον τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ τους, καὶ πῶς νά ὑψώνουν τὸ θυμίαμα ὡς προσευχή, νά μᾶς διδάξῃ νά κάνουμε τὸ σταυρό μας, πῶς νά περπατοῦμε καὶ πῶς νά στεκώμαστε, νά ἀνάβουμε τὸ κερί καὶ νά ἀσπαζώμαστε τίς εἰκόνες, νά φιλοῦμε τὸ χέρι του ποὺ κάνει τὰ μυστήρια, νά μιλήσῃ στίς μάνες μας γιὰ τίς εἰκόνες καὶ νά τίς πῇ νά μὴν ἀφήσουν τὴν κανδήλα νά σβῆσῃ, γιὰ νά μὴ σβηστῇ τὸ φῶς τῆς ψυχῆς μας, νά τίς μάθῃ πῶς νά κάνουν μετάνοιες γιὰ τίς ἁμαρτίες τους, γιὰ νά βλέπουμε κι' ἐμεῖς ἀπὸ μαρὰ καὶ νά ἔχουμε φόβο Θεοῦ. Αὐτὰ ἂν κάνῃ αὐτὸς ὁ παπούλης, θά ἔχῃ κάνει πιὸ πολὺ καλὸ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ λένε σοφὰ κηρύγματα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΟΣ
(Σπουδαστὴς τῆς Ἱατρικῆς στῆ Λωζάνη)

(Μὲ ὅλως ἰδιαιτέραν μας χαρὰν δημοσιεύομεν τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον τοῦ ἐκλεκτοῦ νέου ἐπιστήμονος κ. Καλομοίρου, τὸ ὁποῖον ἀποπνέει ἄρωμα Ὁρθοδοξίας, βαθείας πίστεως καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν Παράδοσιν, τὰ ὁποῖα ἔχι μόνον διετηρήσεν ἀναλλοίωτα ἐν μέσῳ τοῦ Δυτικοῦ κόσμου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀπὸ μακροῦ ζῆ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπηύξησεν).

Ο ΜΕΓΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΠΟΥ ΕΖΗΣΕ ΚΑΙ ΠΕΘΑΝΕ ΜΕ ΤΟ ΙΔΙΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΕΝΑ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ

Ἡ μεγάλη Ἐκκλησία τῆς Ὁρθοδοξίας — τὸ Πατριαρχεῖον τοῦ Φαναρίου — ἐγνώρισε κατὰ τὴν διάρκειά του τελευταίου αὐτοῦ αἰῶνος μορφές ἐπιβλητικές, πού στὸ πέρασμά τους ἐσκόρπισαν μιὰ φωτεινὴ λαμπερὴ ἀκτινοβολία. Νεαροὶ ἀπόφοιτοὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, πού ἐσταδιοδρόμησαν σὲ διάφορα ἀξιώματα μέσα εἰς τὰ πατριαρχικά γραφεῖα καὶ στὴν «αὐλὴν» τῶν Πατριαρχείων, γιὰ νὰ ἀναδειχθοῦν ἀργότερα ἱεράρχαι διαπρεπεῖς καὶ Πατριάρχαι, δημιουργοὶ παραδόσεων θρησκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν. Ἡ παλαιότερη γενεὰ τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, πού πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιζῶντας ἐξ αὐτῆς εἶναι σήμερα ἱεράρχαι στὶς μητροπόλεις τῶν νέων ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ πού ἄλλοι πάλιν κατέχουν διάφορα ἀξιώματα καὶ θέσεις στὴν Ὁρθόδοξῃ Ἐκκλησίᾳ, ἐνθυμεῖται ἀναμφισβήτητα ἱκανές ἀπὸ τίς μορφές αὐτῆς τῶν κληρικῶν πού ἐδημιούργησαν παράδοσιν μὲ τὸ πέρασμά τους ἀπὸ τὸ Φανάρι καὶ τὴν σταδιοδρομίᾳ τους κατόπιν σὲ διάφορες περιοχές. Ἄλλ' ἂν τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου ἐκύλησε τὴν πέτρα τῆς λησμοσύνης γιὰ μερικὲς ἀπὸ τίς ἐκκλησιαστικὲς αὐτῆς μορφές τοῦ κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας, λόγῳ τῆς περιορισμένης δράσεώς των, ἀφῆκεν ἐν τούτοις ἀλησμόνητη μιὰ ξεχωριστὴ φυσιογνωμία τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς τοῦ Φαναρίου, πού χαρακτηριστικὸ τῆς ὑπῆρξε ἡ «στασιμότης» εἰς τὴν ἱεραρχία. Ἐζήσε καὶ ἀπέθανε ὡς διάκονος, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν τίτλο τοῦ «μεγάλου». Σπανίως ἐσημειώθη τὸ φαινόμενον ὀρθοδόξου κληρικοῦ πού στὰ ἐβδομηνταπέντε καὶ πλέον χρόνια του νὰ μὴν ἀνέλθῃ στὴν πρώτη βαθμίδα τῆς ἱερωσύνης. Καὶ ὅμως αὐτὴ ἡ περίπτωσις ἐσημειώθη στὴν ξεχωριστὴ καὶ πασίγνωστη φυσιογνωμία τοῦ «μεγάλου ἐκκλησιάρχου» μισὸν καὶ πλέον αἰῶνα. Ὁ «ἅγιος μέγας», καθὼς ἀποκαλοῦσαν χαϊδευτικὰ στὴν πατριαρχικὴ αὐλὴ τὸν μέγαν ἐκκλησιάρχη τοῦ Πατριαρχείου Καλλίνικον, ὑπῆρξε μιὰ μορφή ἰδιόρρυθμη. Ἐνας κοντούτσικος κληρικός, σκυφτὸς ἀπὸ τὴ νεανική του ἡλικία, πού μόλις ἀπεφοίτησε ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης, κατώρθωσε νὰ διορισθῇ διάκονος τῆς σειρᾶς τῶν Πατριαρχείων. Ἦταν ἡ ἐποχὴ πού ἐπατριάρχευεν ὁ Ἰωακείμ Δ'. Ὁ νεαρὸς διάκονος τῆς σειρᾶς Καλλίνικος, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή πού ἀνέλαβε ὑπηρεσία, ἤρχισε νὰ ἐκδηλώνῃ τίς ἀντιθέσεις

του πρὸς ὅλους τοὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους κληρικοὺς τοῦ Φαναρίου καὶ νὰ καταφέρεται καὶ ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου. Τί ἤθελε ; Τί ἐπεδίωκε μὲ τὴν τακτικὴν τοῦ αὐτῆ ; Καὶ ὁ ἴδιος δὲν ἤμποροῦσε νὰ τὸ ἀντιληφθῆ. Καὶ ἄρχισε νὰ γίνεταί ὁ στόχος τῶν ἀγαθῶν πειραγμάτων τῶν ἄλλων κληρικῶν. Ὁ διάκονος ὅμως Καλλίνικος ἀντιμετώπιζε τὰ πειράγματα τῶν ἄλλων μὲ δικό του τρόπο. Ἦταν ὀλίγο «μουρμούρης», ἀλλὰ δὲν τοῦ ἔλειπε τὸ πνεῦμα. Εἶχεν ἓνα δικό του χιοῦμορ, μὲ τὸ ὁποῖον ἀπεστόμωνε τοὺς συναδέλφους του. Δὲν ἐβράδυνε νὰ χηρεύσῃ ἡ θέσις τοῦ «μεγάλου ἐκκλησιάρχου», τὴν ὁποίαν κατεῖχε ὁ διάκονος Γερμανὸς προαχθεὶς εἰς μητροπολίτην Ρόδου. Αὐτὴ τῆ θέσι πού δὲν ἦταν καὶ τόσο ἀσήμαντη, ὡς συνέχεια ἐνὸς ἀξιώματος χρονολογουμένου ἀπὸ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, ὁ Καλλίνικος προσπάθησε νὰ τὴν ὑπεραξιοποιήσῃ. Δὲν λειτουργοῦσε παρὰ μόνον τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου μαζὶ μὲ τὸν Μεγάλον Πρωτοσύγκελλο. Ἦταν ὅμως πάντοτε καὶ πανταχοῦ παρὼν ὅπου εὐρίσκετο ὁ Πατριάρχης. Ἄλλ' εἶχε καὶ ἓνα ξεχωριστὸ προνόμιον. Νὰ συσκευάζῃ αὐτὸς σὲ μικρὰ ἀσημένια δοχεῖα τὸ ἅγιον μύρον πού παρεσκευάζετο στὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ νὰ τὸ στέλνῃ στὰ διάφορα ὀρθόδοξα χριστιανικὰ κέντρα. Αὐτὸ τὸ προνόμιον τὸν ἔκανε νὰ ὑπερηφανεύεται καὶ νὰ ἐπαίρεται ὅτι ἀπὸ τὸ μύρον πού ἔστελνε αὐτὸς ἐχρίοντο ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι βασιλεῖς καὶ πρίγκιπες. Αὐτὴ ἡ ὑπερηφάνεια ἦταν ἡ ἀδυναμία του. Ἀλλοίμονο δὲ ἂν τολμοῦσε νὰ θίξῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς αὐλικοὺς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν ἀδυναμία του αὐτῆ. Τὸν κατεκραύωνε μὲ ὅλες τὶς κατάρες, πού ἀνέβαιναν στὰ χεῖλη του. Καὶ εἶχεν ὁ «ἅγιος μέγας» ἓνα πλουσιώτατο, ἀλλὰ καὶ εὐπρεπὲς «καταρολόγιον». Ὅταν ὁ προκάτοχος του Γερμανὸς τὸν συνέχαιρε διὰ τὴν προαγωγήν του εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου τοῦ ἡγυχῆθη νὰ μείνῃ «στερεωμένος» στῆ θέσι του αὐτῆ. Καὶ ποτὲ εὐχὴ δὲν ἐπραγματοποιήθη κατὰ τρόπον τοιοῦτον.

* * *

Ἐπέρασαν χρόνια. Ὁ ἅγιος μέγας ἐκκλησιάρχης ἔμεινεν ἀκλόνητος στὸ ἀξίωμά του ἐπὶ σειρὰν Πατριαρχῶν καὶ ὅταν τὸ 1912, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωακείμ τοῦ Γ' πού ἐπατριάρχευε γιὰ δευτέρην φορά, ὁ νέος ἐκλεγείσ Πατριάρχης Γερμανὸς ὁ Ε' ὁ ἀπὸ Χαλκηδόνος ἀνέλαβε τὸ θρόνον καὶ ἐδέχθη τοὺς ὀφικιαλοὺς κληρικοὺς καὶ κοσμικοὺς, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν γηραῖδόν πλέον Μεγάλον ἐκκλησιάρχην, τοῦ εἶπε μειδιῶν :

— Εἶδες, ἅγιε Μέγα, ἔπιασε ἡ εὐχὴ πού σοῦ ἔδωκα.

Ὁ Καλλίνικος θυμήθηκε τότε ὅτι πράγματι ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς ὁ Ε' ἦταν ὁ προκάτοχός του εἰς τὴν θέσιν τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιάρχου καὶ προαχθεὶς εἰς μητροπολίτην Ρόδου τοῦ εἶχε εὐχρηστῆ νὰ μείνῃ στερεωμένος. Κάτι ψιθύρησε στὰ γένηια του σὰν νὰ ἀπαντοῦσε στὸ πείραγμα τοῦ Πατριάρχου.

— Παλαβάδες! Ποῦ θὰ μοῦ πᾶς κ' ἐσύ...

Ἡ φιλοδοξία τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου ἦταν νὰ ἐκλεγῆ κάποτε μητροπολίτης Μηθύμνης. Γιατὶ κατήγето ἀπὸ τὴ Μυτιλήνη καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἦταν εὐκολο νὰ ἐκλεγῆ στὴν ἐπαρχία αὐτὴ εἶχε περιορίσει τὴ φιλοδοξία του ἀρκούμενος εἰς τὴν ἐπαρχία Μηθύμνης. Χρόνια καὶ χρόνια, τὸ βράδυ ἰδίως τῆς παραμονῆς τῆς πρωτοχρονιάς πού στὸ τραπέζι τῶν πατριαρχικῶν κληρικῶν παρεκάθητο καὶ ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', πρῶτος ὁ Πατριάρχης εὐχότανε στὸν ἅγιο μέγα.

— Καὶ ἅγιος Μηθύμνης, μὲ τὸν καινούριο χρόνο.

— Εὐχαριστῶ, δεσπότη μου. Μὲ τὴν εὐχή σας.

Αὐτὸ ὅμως τὸ εὐχαριστῶ ἔκρυβε μέσα του πικρία καὶ διαμαρτυρία γιὰ τὴ στασιμότητά του.

Αὐτὴ ἡ φιλοδοξία του τὸν ἔκαμε νὰ περπατᾷ περισσότερο σκυφτὸς καὶ νὰ ἐμφανίζεται σὰν ἓνα κουβαράκι τόσο εἰς τὰς ἱερουργίας, ὅσον καὶ εἰς τὸν δρόμο. Παρὰ τὰ γρηρατιά του ὅμως διέσχιζε τὰ καλυτερίμια τοῦ Φαναριοῦ μὲ ταχύτητα νεαροῦ δρομέα ἀθλητοῦ. Κάποτε δὲ πού τὸν συνήντησε στὸν μεγάλο δρόμο τοῦ Φαναριοῦ ὁ Μέγας ἀρχιμανδρίτης τοῦ Πατριαρχείου Γρηγόριος τοῦ εἶπε πειρακτικά.

— Ἄγιο Μέγα. Σὰν νὰ σὲ κυνηγᾷ ἡ ἐπαρχία Μηθύμνης.

Ὁ μέγας ἐκκλησιάρχης ὕψωσε τότε τὸ μικροσκοπικὸ καὶ διπλωμένον σχεδὸν ἀνάστημά του καὶ θὰ ὕψωνε καὶ τὴν ὀμπρέλλα του διὰ νὰ τὴν καταφέρῃ ἐναντίον τοῦ Γρηγορίου, ἀλλὰ συγκρατήθηκε ἀμέσως. Γιατὶ μολονότι ἦταν εὐέξαπτος εἶχεν ὅμως καὶ μιὰ βαθειὰ ἐκκλησιαστικὴ συνείδησι.

Ἦταν ὁ κληρικὸς μὲ τὴν ἀπόλυτην κατανόησιν τοῦ ρόλου του καὶ τῆς ἀποστολῆς του. Τὸν διέκρινε ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον του, ἀλλ' ἰδιαίτερος ἡ ἀγάπη πρὸς ἓνα ἀνεψιὸ του πού διατηροῦσε ἐμπορικὸ κατὰστημα στὸ Φανάρι. Ἦταν γνωστὸς ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου, ὁ Νικολῆς, γιὰ τὴν θορυβώδη ἀνάμιξί του στὶς πατριαρχικὰς ἐκλογὰς καὶ στὶς παρασκηνιακὰς ἐνέργειαι τῶν ἀρχιερέων. Παρ' ὅλην ὅμως τὴν ἀγάπη του ὁ ἅγιος ἐκκλησιάρχης διαρκῶς ἦταν εἰς φιλονικίαν μαζί του καὶ πάντοτε μονολογῶντας τὸν περιέλουε μὲ κατάρεις.

Ἐνα βράδυ τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1913 διαδόθηκε στὴν πατριαρχικὴ αὐλὴ ὅτι ὁ ἅγιος μέγας ψυχορραγεῖ. Ἡ θλίψη κατέλαβε

ΜΙΑ ΠΑΛΑΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ
ΠΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ

ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

— Πρέπει οί κληρικοί τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νά πηγαίνουν στό θέατρο;

Πάνω σ' αὐτό τὸ ἐρώτημα δημιουργήθηκε καί σ' ἄλλα χροῖνια μιὰ ζωνρὴ συζήτησις, μὰ καί σήμερα ἡ παλαιὰ ἐκείνη διαμάχη γίνεται σύγχρονη καί παίρνει ἐπικαιρότητα. Πραγματικά συχνά τὸ ζήτημα τοῦτο ἀνανεώνεται καί παρουσιάζει μιὰ διαίρεση γνωμῶν ἀνάμεσα στό ὀρθόδοξο κοινόν μας.

Ξέρουμε πὼς οί κληρικοί ἄλλων χριστιανικῶν δογμάτων συχνά παρευρίσκονται σέ θεατρικὲς καί σέ κινηματογραφικὲς παραστάσεις, ὅταν τὰ ἔργα πού παίζονται σ' αὐτὲς εἶναι εὐπρεπῆ καί ἠθικά. Καί στίς παραστάσεις τοῦ ἔργου τοῦ Νίκου Καζαντζάκη στό ὑπαίθριο θέατρο τοῦ πεδίου τοῦ Ἄρεως εἶδαμε ἀνάμεσα στοὺς θεατῆς ξένους κληρικούς. Ὡστόσο ἡ διοίκησις τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἔχει τὴν γνώμην ὅτι οί κληρικοί τῆς δὲν πρέπει καθόλου νά πηγαίνουν στό θέατρο ἢ στοὺς κινηματογράφους. Πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες ὁ ξένος τύπος μᾶς ἐπληροφόρησεν, ὅτι τὸ Βατικανὸ καθώρισε διάφορα ζητήματα σχετικὰ μὲ τὴν συμπεριφορὰ τῶν Καθολικῶν κληρικῶν καί μεταξὺ ἄλλων ἀπαγορεύσεων ἀπηγόρευσε ρητὰ καί χωρὶς ἐξαιρέσεις τὴν παρουσίαν τῶν ἱερωμένων στὰ θεάτρα καί στοὺς κινηματογράφους.

Ἔτσι τὸ ζήτημα τῆς ἐμφανίσεως Καθολικῶν κληρικῶν στὰ θεάτρα παίρνει νέαν ἐπικαιρότητα στὸν ξένο τύπο καί στίς κοινωνίες τῶν Καθολικῶν.

Ἄλλὰ καί τὸ Ἑλληνορθόδοξον κοινόν πολλές φορές, μὲ διάφορες ἀφορμές, μὰ καί σήμερα, συχνά συζητεῖ τὸ ζήτημα αὐτό.

ὄλους καί πρῶτα-πρῶτα τὸν τότε Πατριάρχην Γερμανὸν τὸν Ε'. Ἐθρήνησαν ὄλοι τὴν ἄλλη μέρα τὸ θάνατο τοῦ διακόνου Καλλινίκου, τοῦ μεγάλου ἐκκλησιάρχου, πού ὑπῆρξε στό πέρασμά του μιὰ ἀλησμόνητη φυσιογνωμία τῆς αὐλῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου.

Ἀπέθανε χωρὶς νά προδώσῃ τὸ ἀξίωμά του, τὸ ὁποῖον εἶχε τόσο ἀξιοποιήσει καί μὲ τὴν πικρία ὅτι δὲν εἶδε πραγματοποιημένο τὸ ὄνειρό του νά γίνῃ μητροπολίτης Μηθύμνης. Ἐμεινε ὡς τόσο μιὰ ἀνάμνησις καί μιὰ παράδοσις στό Φανάρι καί σὲ μιὰ κατηγορία παλαιότερων κληρικῶν πού σήμερα ἀκόμη τὸν ἐνθυμοῦνται καί ἀναφέρουν τὸ ὄνομά του μὲ συμπάθεια καί πραγματικὴ ἀγάπη.

Φανερόν είναι πώς ἡ δική μας κοινωνία, στό μεγαλύτερο μέρος της, δέν εἶναι σύμφωνη μέ τήν παρουσία κληρικῶν στά θέατρα. Βέβαια οἱ σχετικές ιδέες εἶναι χωρισμένες. Ἄλλοι φρονοῦν πώς γενικά καί οἱ ἀρχιερεῖς καί οἱ ἱερεῖς μας δέν πρέπει νά πηγαίνουν στά θέατρα καί ἄλλοι πάλι βρίσκουν πώς ἡ παρουσία τῶν κληρικῶν μας στά θέατρα δέν πρέπει νά θεωρῆται κακή συνήθεια, ὅταν τά ἔργα πού παίζονται εἶναι ἠθικά κ' εὐπρεπῆ. Ἡ διαίρεση αὐτή πάντα ὑπάρχει. Οἱ περισσότεροι ὅμως δέν εἶναι σύμφωνοι στίς ὀμαλές σχέσεις τῶν κληρικῶν μας μέ τό θέατρο.

Αὐτή ἡ διαίρεσις τῶν γνωμῶν τοῦ κοινοῦ μας δημιουργεῖ κάθε τόσο σχετικές συζητήσεις, χωρίς τό ζήτημα νά κατασταλάζῃ σέ μιὰ ὀριστική λύση του.

*

Τελευταῖα δέν παρατηρεῖται ἡ ἐμφάνιση ὀρθοδόξων ἱερέων ἡ ἀρχιερέων σέ θεατρικές παραστάσεις στήν Ἀθήνα. Σέ ἄλλα ὅμως χρόνια, ἀρχιερεῖς καί ἱερεῖς, πού ἐπήγαιναν στά θέατρα, ἐδημιουργοῦσαν ζωηρές συζητήσεις.

Μιά τέτοια σειρά ἀπό συζητήσεις καί ἀνταλλαγές ἀντιθέτων γνωμῶν γιά τό ζήτημα ἀν πρέπει οἱ κληρικοί μας νά παρακολουθοῦν θεατρικές παραστάσεις ἐδημιουργήθη κ' ἐφούντωσε κατά τόν Δεκέμβρη τοῦ 1913. Κι αὐτές οἱ συζητήσεις ἀπό τόν προφορικό λόγον μετεπήδησαν στίς ἐφημερίδες καί στά περιοδικά... Τό ζήτημα γεννήθηκε ἀρχικά στήν Κύπρο καί κατόπιν ἄρχισε νά συζητῆται καί στήν Ἀθήνα.

Οἱ ἐφημερίδες τῆς Ἑλληνικῆς μεγαλονήσου διαιρέθησαν ἐκεῖνο τόν καιρό σέ δυό ἀντίθετες παρατάξεις. Ἡ ἀφορμὴ ἐδόθη ἀπό κάποια φιλανθρωπική παράσταση πού ἐδόθη στήν πρωτεύουσα τῆς Κύπρου, γιά τήν παράσταση αὐτή δέν ἐδίστασε νά τήν τιμῆσῃ μέ τήν παρουσία του καί ὁ τότε Μητροπολίτης Κιτίου. Τήν παρουσίαν αὐτήν Ἀρχιερέως σέ θεατρική παράσταση ἄλλες Κυπριώτικες ἐφημερίδες τήν ἐθεώρησαν «βεβήλωσιν», ὅπως ἔγραψαν καί κατηγόρησαν τόν Μητροπολίτην γι' αὐτή καί ἄλλες ἐθεώρησαν τήν παρουσίαν τοῦ Μητροπολίτου ὡς ἐνέργειαν ἀθῶαν καί ἀνέλαβαν νά τόν ὑπερασπίσουν, γιά τήν ἐθεώρησαν πώς ἀδίκαν τόν κατηγοροῦσαν. Αὐτή ἡ διαμάχη στίς ἐφημερίδες τῆς Κύπρου εἶχε διαρκέσει μερικές ἐβδομάδες. Συγχρόνως ἡ συζήτηση γιά τήν ἐμφάνιση τοῦ Μητροπολίτου στό θέατρο εἶχεν ἀπῆχηση καί συνέχεια στά σπίτια τῆς Κύπρου, στά μαγαζιά, στά κοσμικά κέντρα καί στούς δρόμους...

Ἐνῶ ἀκόμα ἡ συζήτηση ἐξακολουθοῦσε στήν Κύπρο, ὁ Ἅγιος

Κιτίου ἦλθε στὴν Ἀθήνα. Κ' ἐδῶ ἐπῆγε ν' ἀκούσῃ μιὰ συμφωνική συναυλία, ποὺ ἐδίδετο σ' ἓνα θέατρο.

Ἐνα μέρος τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ δὲν εὗρηκε τίποτε τὸ ἀξιοκατάκριτο στὴν ἐμφάνιση τοῦ Μητροπολίτου στὴν συναυλία. Οὔτε κ' ἐπίστευε πὼς θὰ γίνονταν κι' ἐδῶ θόρυβος γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Ἄλλοι ὅμως ἄρχισαν νὰ κατηγοροῦν τὸν Ἅγιον Κιτίου. Καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα ἄρπαζαν τὸ ζήτημα οἱ Ἀθηναϊκὲς ἑφημερίδες... Ἡ ἐπίθεση κατὰ τοῦ Μητροπολίτου Κιτίου ἦταν ἄγρια. Ὅ,τι ἔγινε λίγον καιρὸ πρὶν στὴν Κύπρο, ξανάγινε στὴν πρωτεύουσά μας καὶ μὲ μεγαλύτερη μάλιστα ἔνταση καὶ βιαιότητα. Κ' ἔτσι ὁ Ἅγιος Κιτίου, ποὺ ἐτόλμησε μὲ τὸ ἱερατικὸ του σχῆμα νὰ φανῆ σὲ μιὰ μουσικὴ συναυλία, καθὼς καὶ ὁ ἱερωμένος διευθυντὴς τῆς Ριζαρείου Σχολῆς, ποὺ τὸν συνώδευε, ἔγιναν στόχος τῶν Ἀθηναίων δημοσιογράφων ἐπὶ ἀρκετὲς ἡμέρες...

*

Ἄλλ' ἦταν πραγματικὰ «βεβήλωσις» καὶ ἀπρέπεια ἡ ἐμφάνιση τῶν δύο κληρικῶν σὲ μιὰ μουσικὴ συναυλία; Στὴν περίστασι αὐτὴ δὲν ἐπρόκειτο γιὰ ἄσεμνο θέαμα, οὔτε κἂν γιὰ θεατρικὴ παράστασι. Μιὰ συμφωνικὴ συναυλία δὲν μπορεῖ βέβαια στὴν Ἀθήνα νὰ παρουσιασθῆ ὡς ἄσεμνη... Ὡστόσο ἡ Ἀθηναϊκὴ δημοσιογραφία καὶ μαζὶ μεγάλο μέρος τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ κατηγοροῦσαν ζωηρὰ τοὺς δύο κληρικούς.

Ἰπῆρξαν ὅμως καὶ μερικοὶ θαρραλεοὶ υπερασπισταὶ των. Ἐξάφνα ὁ ἐκλεκτὸς λογοτέχνης μας Γρηγόριος Ξενόπουλος μὲ δλόκληρον ἄρθρον του υπερασπίσθηκε τότε τοὺς δύο φιλομούσους κληρικούς.

«Δὲν βλέπομεν, — ἔγραφεν ὁ Ξενόπουλος, — κανενὸς εἶδους ἀπρέπειαν ὅταν ἓνας ἱερωμένος, ἓνας ρασοφόρος, πηγαίνῃ εἰς τὸ θέατρον, ὅπου δίδεται μιὰ ὥραία συναυλία ἢ μιὰ παράστασις σεμνὴ καὶ καλλιτεχνικὴ. Ἐπέρασεν, εὐτυχῶς, ὁ καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἐκκλησία ἀναθεμάτιζε τοὺς θεατρίνους, «μίμους τε καὶ ὀρχηστρίδας», καὶ ἤθελε τοὺς λειτουργοὺς τῆς τελείους ἀσκητάς. Σήμερον καὶ οἱ θεατρίνοι θεωροῦνται ἄνθρωποι, καὶ οἱ ρασοφόροι ἐπίσης. Καὶ ὅπως οἱ θεατρίνοι εἰσέρχονται ἀπολύτως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἄλλο τόσον καὶ οἱ ἱερωμένοι ἠμποροῦν νὰ πηγαίνουν εἰς τὸ θέατρον. Θὰ ἦτο ἄδικον καὶ παράλογον νὰ στεροῦνται οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, εἰς τὸν αἰῶνα μας, μιᾶς καλλιτεχνικῆς, μιᾶς πνευματικῆς ἀπολαύσεως, μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι φοροῦν ἓνα μαῦρον ράσον...».

Προσθέτει ὅμως παρακάτω ὁ μακαρίτης Ξενόπουλος:

«Δὲν λέγομεν βεβαίως ὅτι ἠμποροῦν νὰ συχνάζουν καὶ εἰς

ἄσεμνα, ἀνήθικα θεάματα. Εἰς αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ ἐμφανίζονται οὔτε οἱ κοσμικοί, οἱ σεβόμενοι ἑαυτοῦς. Ἄλλ' ὅπου ἤμποροῦν νὰ πηγαίνουν ἀνευρυθιάστως σεβασταὶ κυρίαὶ καὶ κύριοι τοῦ κόσμου, — εἰς μίαν συναυλίαν, εἰς μίαν σεμνὴν καὶ σοβαρὰν παράστασιν, — ἐξαιρέτα ἤμποροῦν νὰ πηγαίνουν καὶ οἱ ρασοφόροι.

Κατόπιν ὁ Ξενόπουλος παίρνει τὸ ζήτημα ἀπὸ ἄλλην ὄψιν του. Γράφει:

«Ἐν ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ὑπεράγαν εὐσεβῶν εἶναι ὅτι, οἱ ἱερωμένοι, εἰς τὸ θέατρον βλέπουν ἀπὸ πολὺ κοντὰ τὰς γυναῖκας. Ἄλλ' ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὰς βλέπουν ἀπὸ πολὺ πλέον κοντὰ. Ὅπως δὲ κατήχησε σήμερον ὁ κόσμος, αἱ γυναῖκες πηγαίνουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὴν ἰδίαν σχεδὸν τουαλέτταν, ποὺ πηγαίνουν καὶ εἰς τὸ θέατρον. Τοῦλάχιστον κανεὶς δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι εἶναι ὀλιγώτερον προκλητικαὶ εἰς τὸ στασίδι τῆς Ἐκκλησίας παρὰ εἰς τὸ φωτέγι τοῦ θεάτρου...».

Ἐπει' ἀπὸ μερικὲς ἀκόμη σκέψεις, τὸ ἄρθρο τοῦ Ξενόπουλου καταλήγει ἔτσι:

«Τὸ συμπέρασμά μας εἶναι, ὅτι ὁ Ἅγιος Κιτίου δὲν ἔκαμε τίποτε τὸ φοβερὸν καὶ ἀποτρόπαιον ἂν παρευρέθη εἰς μίαν φιλανθρωπικὴν παράστασιν εἰς τὴν Κύπρον ἢ εἰς μίαν συναυλίαν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁμολογοῦμεν ὅμως ὅτι δὲν θὰ τὸν ἐβλέπομεν εὐχαρίστως εἰς τὴν ὑπερέτταν ἢ εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν «Παναθήναια»...

*

Γύρω στοὺς συλλογισμοὺς ποὺ διετύπωσε τότε ὁ Γρηγόριος Ξενόπουλος, ἀλλὰ καὶ γύρω στὶς σκέψεις τῶν ἀρνητῶν τῆς συνηθείας τῶν ἱερωμένων νὰ ἐμφανίζονται σὲ θεάτρα καὶ σὲ συναυλίας, ἔγιναν καὶ γίνονται πολλὲς συζητήσεις. Ἡ ἐπικρατέστερη ὅμως γνώμη εἶναι πὼς οἱ ἱερωμένοι εἶναι ἐὺ π ρ ε π έ σ τ ε ρ ο νὰ μὴ συχνάζουν στὰ θεάτρα. Αὐτὸ προκύπτει καὶ ἀπὸ τὶς Ἐλληνορθόδοξες παραδόσεις. Δὲν εἶναι ὡστόσο οὔτε ἀπρέπεια, οὔτε βεβήλωσις τοῦ σήματος τὸ νὰ παρουσιασθοῦν ἱερωμένοι μας σὲ μίαν συναυλίαν ἢ σὲ μίαν σεμνὴν καὶ ἠθικὴν θεατρικὴν παράστασιν. Ἄλλ' εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε συζήτησι καὶ ἀμφισβήτησι, πὼς γιὰ κανένα λόγο δὲν πρέπει ἱερωμένοι μας νὰ συχνάζουν σὲ παραστάσεις ἐπιθεωρήσεως ἢ ὑπερέττας ἢ σὲ ἄλλα θεάματα πολὺ ἢ λιγώτερο ἄσεμνα.

Ἐξὼ ἀπὸ τὴν οὐσιαστικὴν τέλος σημασίαν τῆς παρουσίας ἐνὸς κληρικοῦ σ' ἓνα θέατρο ἢ σὲ μίαν σάλα συναυλίας, ὑπάρχει καὶ ἄλλο ζήτημα ποὺ ἀξίζει νὰ προσέχεται. Εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ ὅτι μίαν τέτοια ἐμφάνιση ἐνὸς ἱερωμένου μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ

ΑΠΟ Τ' ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΟΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

(Με ιδιαίτερη χαρὰ ἀρχίζουμε τὴν δημοσίευσιν στὸν «Ἐφημέριον» μεταφράσεων ἐκλεκτῶν ἔργων τῶν μεγάλων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς πρῶτο ἔργο, κατάλληλο γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ, διαλέξαμε τοὺς θανμασίους περὶ Ἱερωσύνης λόγους τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου).

Ἐκαμα βέβαια κ' ἐγὼ πολλοὺς καὶ εἰλικρινεῖς καὶ ἀληθινοὺς φίλους, ποὺ τοὺς νόμους τῆς φιλίας καὶ τοὺς ἤξεραν καὶ τοὺς κρατοῦσαν με ἀκρίβεια. Ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ὅμως αὐτοὺς κάποιος ἓνας, ἀφοῦ τοὺς ὑπερέβαλλε ὅλους στὴ φιλία πρὸς ἐμένα, ἀγωνίστηκε νὰ τοὺς ξεπεράσῃ τόσο πολὺ, ὅσον ἐκεῖνοι αὐτούς, ποὺ εἶχαν μίαν ἀπλῆν γνωριμία μαζί μου.

Μ' αὐτὸν ἤμαστε πάντα μας ἀχώριστοι. Γιατὶ καὶ τὴν ἴδια ἐπιστήμην ἐδιαλέξαμε καὶ εἶχαμε καὶ τοὺς ἴδιους καθηγητές. Ἐδείχναμε δὲ καὶ τὴν ἴδια προθυμία κ' ἐπιμέλεια στὰ μαθήματά μας, καθὼς καὶ τὸν ἴδιο ζῆλον κ' ἀπὸ τὴν ἴδιαν αἰτία βγαλμένο. Γιατὶ, ὅχι μονάχα τότε ποὺ ἐσπουδάσαμε, μὰ κ' ὅταν ἀποσχολήσαμε κ' ἔπρεπε ν' ἀποφασίσωμε ποιὸ δρόμον ζωῆς θάτανε προτιμώτερον νὰ διαλέξωμε, καὶ στὴν περίστασιν αὐτὴν, ἐφανερώσαμε τὴν ἴδια γνώμη.

Ἄλλὰ, ἐκτὸς ἀπ' αὐτούς, κ' ἄλλοι λόγοι ἀκόμα συνετέλεσαν στὸ νὰ διατηρηθῇ σταθερὴ καὶ ἀδιάσπαστη ἡ ὁμόνοιά μας αὐτῇ. Γιατὶ οὔτε γιὰ τῆς πατρίδας του τὴν ὑπεροχὴν ἤμποροῦσε νὰ υπερηφανεῖται ὁ ἓνας

προσοχῇ, σχόλια καὶ συζήτησι. Πρέπει λοιπόν, ὅχι μόνον νὰ προσέχη ὁ κληρικὸς τὴν οὐσιαστικὴν σημασίαν τῆς παρουσίας του σ' ἓνα θέαμα, ἀλλὰ συγχρόνως νὰ προσέχη νὰ μὴ δημιουργῇ δυσάρεστη ἐντύπωση, σχόλια καὶ σχετικὰς συζητήσεις. Γιατὶ καὶ μονάχα τοῦτο εἶναι κακό. Ἐβρούμε τὸ ρητόν: «Ὁὐαὶ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται!...»

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ἀπὸ τὸν ἄλλο περισσότερο, οὔτε κ' ἐγὼ ἤμουν ὑπερ-
πλουτος κ' ἐκεῖνος πάμπτωχος· ἀλλὰ καὶ τὰ περιου-
σιακὰ μας στοιχεῖα ἰσορροποῦσαν κατὰ πάντα μὲ τὴν
προαίρεσή μας· καὶ τὰ σπίτια μας ἦσαν ὁμότιμα· κι'
ὅλα γενικῶς συνεβάδιζαν μὲ τὴ διάθεσή μας.

Ὅταν ὅμως ἐχρειάσθηκε ν' ἀκολουθήσῃ ὁ μακα-
ριστὸς ἐκεῖνος τὸ μοναχικὸ βίον καὶ τὴν ἀληθινὴ φιλοσο-
φία, δὲν ἦταν πλεον ἰσοζυγισμένη ἢ πλάστιγγά μας, ἀλλ'
ἀπὸ μὲν τὸ δικό του μέρος ἡ ζυγαριὰ ἀλάφρωσε κ' ἐση-
κώθηκε ψηλά. Ἐγὼ δέ, πού ἤμουν ἀλυσσοδεμένος ἀ-
κόμα μὲ τίς κοσμικὲς ἐπιθυμίες, ἔσερνα πρὸς τὰ κάτω
τὴν ἰδική μου καὶ τὴν ἐβίαζα νὰ στέκῃ χαμηλά, γιατί
τὴν εἶχα παραφορτώσει μὲ νεανικὲς φαντασιοκοπίες.

Στὴν περίστασι λοιπὸν ἐκεῖνη, ἡ μὲν φιλία μας
ἔμεινε σταθερή, ὅπως ἀκριβῶς καὶ προτῆτερα. Ἡ συν-
αναστροφή μας ὅμως ἄρχισε ν' ἀχῆ διαλείμματα. Γιατί
δὲν ἦταν βολετό, αὐτοὶ πού δὲν εἶχανε κοινὲς σπουδές,
νὰ διατηροῦνε καθημερινὴ τὴν ἐπικοινωνία τους.

Ὅταν ὅμως ἀνακουφίσθηκα κ' ἐγὼ κάπως ἀπὸ τὴ
βιοτικὴ θαλασσοταραχή, μ' ἐδέχθηκε μὲν μὲ ἀνοι-
κτὲς ἀγκάλες, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲ τὸ ἐπιτύχαμε νὰ κρα-
τήσωμε τὴν πρώτη μας ἰσομοιρία. Γιατί, καὶ μὲ τὸ νὰ
προηγηθῇ ἐκεῖνος ἀπὸ ἐμένα, καὶ μὲ τὸ νὰ δείξῃ ἐξαι-
ρετικὸ ζῆλο, ἔστεκότανε πάλι ψηλότερά μου, καὶ εἶχε
σηκωθῆ σὲ μεγάλο ὕψος.

Πλὴν ὅμως, ἐπειδὴ καὶ καλόκαρδος ἦτανε κι ἐκτι-
μοῦσε πάρα πολὺ τὴ φιλία μου, ἀποτραβήχθηκεν ἀπ'
ὅλους τοὺς ἄλλους, κ' ἔκανε πάντα μαζί μου συντρο-
φία· πρᾶγμα, πού καὶ προτῆτερα βέβαια τὸ λαχτα-
ροῦσε, ἐμποδιζότανε ὅμως, ὅπως τὸ εἶπα, ἀπὸ τὴν ἐδι-
κὴ μου ἀναμελιά. Γιατί, δὲν ἦτανε δυνατὸν σ' ἓνα πού
βραδυοξημερώνονταν στὰ δικαστήρια καὶ πού ἦτανε
ξελογιασμένος ἀπὸ τὰ θέατρα κι' ἀπὸ τὴν ἀπόλαυσή
τους, ν' ἀχῆ συχνὴ συναναστροφή μ' αὐτὸν πού ἦτανε
ἀφοσιωμένος στὶς μελέτες του καὶ πού, οὔτε μιὰ φορά,
δὲν ἐφανερώθηκε στὴν ἀγορά.

Γι' αυτό, ἐνῶ προτῆτερα τοῦ ἦτανε δύσκολο, ὅταν μὲ εἶδε, ἐπὶ τέλους, νάχω κέγώ τὴν ἴδια ροπή ζωῆς, μοῦ ἐφανέρωσε μαζεμένη τὴν παληὰ λαχτάρα ποὺ τὸν ἐβασάνιζε. Κι' οὔτε μιὰ στιγμή τῆς ἡμέρας δὲν τὸ βαστοῦσε νὰ μ' ἀποχωρισθῆ, καὶ διαρκῶς μ' ἐπαρακαλοῦσε νὰ παραιτήσωμε καὶ οἱ δυὸ μας τὰ σπίτια μας καὶ νὰ συγκατοικήσωμε. Καὶ στὸ τέλος μ' ἔπεισε· καὶ τὸ ἐβάλαμε τὸ πρᾶγμα σ' ἐνέργεια.

Τ' ἀδιάκοπα ὅμως παρακάλια τῆς μητέρας μου μ' ἐμποδίσανε νὰ τοῦ δώσω τὴν εὐχαρίστηση αὐτὴν. "Ἢ, γιὰ νὰ μιλήσω σωστότερα, ἐγὼ νὰ δεχθῶ ἐκ μέρους του τὴν δωρεάν αὐτὴν.

Γιατί, μόλις μ' ἐπῆρεν εἶδηση πὼς ἐσκεπτόμουνα αὐτά, μ' ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μ' ἔμπασε στὸ διαμέρισμα τοῦ σπιτιοῦ μας, ποὺ ἦτανε προωρισμένο γι' αὐτὴν. Κι' ἀφοῦ πρῶτα μ' ἔβαλε νὰ καθήσω κοντά της, ἐπάνω στὸ κρεβάτι ποὺ μ' ἐγέννησε, ἄφησε νὰ κυλοῦν ποτάμι τὰ δάκρυά της καὶ προσέθετε λόγια ποὺ ἦτανε σπαρακτικώτερα κι' ἀπὸ τὰ δάκρυα, τέτοια περίπου λέγοντάς μου μὲ λυγμούς.

— «Ἐγώ, παιδί μου, μοῦ εἶπεν, δὲν εἶχα τὴ μοῖρα νὰ χαρῶ πολὺ καιρὸ τὴν ἀρετὴ τοῦ πατέρα σου. Τέτοιο ἦτανε τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα. Γιατί τοὺς πόνους τῆς γέννας σου τοὺς διαδέχθηκεν ἀμέσως ὁ θάνατός του, ποὺ κ' ἐσένα σ' ὠρφάνεψε, κ' ἐμένα μ' ἔρριξε πρόωρα στὴ χηρεία καὶ σ' ὅλα της τὰ βάσανα, ποὺ μόνον ὅσες τὰ δοκίμασαν εἶναι σὲ θέση νὰ τὰ ξέρουν καλά. Γιατί κανένας λόγος δὲν ἔμπορεῖ νὰ παραστήσῃ ἀληθινὰ τὴ βαρυχειμωνιά καὶ τὸν ἀνεμοδαρμό, ποὺ δοκιμάζει μιὰ νέα γυναίκα, ποὺ χθὲς ἀκόμη ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα της· κενῶ εἶναι ὅλως διόλου ἀπραγη στὰ βάσανα τοῦ κόσμου, τὴν κτυπᾷ ξαφνικὰ τὸ ἀβάσταγο πένθος, καὶ τὴν ἀναγκάζει νὰ καταπιάνεται μὲ φροντίδες, ποὺ εἶναι πάρα πολὺ ἀνώτερες κι' ἀπὸ τὴν ἡλικία της κι' ἀπὸ τὴ φύση της.

Γιατί πρέπει, νομίζω, καὶ τὶς ἀναμελιὲς τῶν ἀν-

θρώπων τοῦ σπιτιοῦ νὰ ἐπανορθώγη, καὶ νὰ παρακολουθῇ τὶς κακὲς τοὺς ἐνέργειες, ν' ἀποκρούη κάθε συγενικὴν ἐπιβουλή, καὶ νὰ ὑπομένῃ μὲ γενναιοψυχία τὶς ἐνοχλήσεις καὶ τὴν σκληρότητα τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, γιὰ τὴν καταβολὴ τῶν φόρων.

Ἐὰν δὲ ὁ μακαρίτης, ποὺ φεύγει, ἀφήσῃ καὶ παιδί, ἂν μὲν εἶναι θηλυκό, βέβαια καὶ στὴν περίστασιν αὐτὴν θὰ δώσῃ στὴ μητέρα μεγάλη φροντίδα, ποὺ εἶναι ὅμως ἀπαλλαγμένη κι' ἀπὸ ἐξοδα κι' ἀπὸ τρομάρες. Τὸ ἀγόρι ὅμως τὴν γεμίζει καθημερινὰ μὲ χίλιους δυὸ φόβους καὶ μὲ περισσότερες ἔγνοιες· ἀφήνω βέβαια κατὰ μέρος τὴ δαπάνη τῶν χρημάτων, ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ τὰ ξοδέψῃ, ἐὰν θέλῃ νὰ δώσῃ στὸ παιδί της μιὰν ἀνώτερη μόρφωση.

Ὅμως ἐμένα, τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν μ' ἐπέισε νάλθω σὲ δεύτερο γάμο, οὔτε καὶ νὰ μπάσω ἄλλον ἄνδρα στὸ σπίτι τοῦ πατέρα σου. Ἄλλ' ἀπόμεινα μέσα στὴν παραζάλη καὶ στὴν ἀναταραχὴ, καὶ δὲν ἀπέφυγα τὸ σιδερένιο καμίνι τῆς χηρείας, μὲ τὴ βοήθεια βέβαια, ποὺ μοῦ στείλει, ἀπὸ ψηλά—καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα—ὁ Κύριος.

Μοῦ φερνεν ὅμως καὶ μεγάλη παρηγοριὰ στὰ βάσανά μου ἐκεῖνα, καὶ τὸ ὅτι εἶχα πάντα ἐμπρὸς στὰ μάτια μου τὴν ὄψη σου, κι' ἔβλεπα νὰ μοῦ διατηρῆται ζωντανὴ στὸ πρόσωπά σου ἢ εἰκόνα τοῦ πεθαμένου πατέρα σου, ποὺ τόσο τέλεια τοῦ μοιάζεις. Γι' αὐτό, κι' ὅταν ἀκόμα ἤσουν αὐτὸ μωρὸ καὶ δὲν ἤξερες ἀκόμη νὰ μιλάς διόλου, ποὺ τότε κυρίως χαίρονται οἱ γονεῖς τὰ παιδιὰ τους, μοῦ δίνεις μεγάλην ἐγκαρδίωσιν.

Ἄλλ' ἀκόμη, οὔτε κι' αὐτὸ δὲν θὰ ἤμποροῦσες νὰ ἰσχυρισθῆς καὶ νὰ μὲ κατηγορήσῃς. Ὅτι δηλαδὴ ἐβάσταξα μὲν τὴν χηρεία μου παλληκαρίσια, ὅτι ὅμως, χάρις στὶς ἀνάγκες ποὺ δημιουργεῖ ἡ χηρεία αὐτὴ, ὠλιγόστεψα τὴν περιουσία, ποὺ σ' ἀφήκεν ὁ πατέρας σου. Πού, καθὼς ξέρω, τῶπαθαν αὐτὸ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἔπεσαν στὴν ἀτυχία τῆς ὀρφάνιας. Γιατὶ κι' αὐτὴν σοῦ

τὴν ἐφύλαξα ὅλην ἀνέπαφῃ, χωρὶς νὰ παραλείψω καμμίαν ἀπολύτως ἀπὸ τὶς δαπάνες, πού ἦσαν ἀπαραίτητες γιὰ τὴν προκοπὴ σου· ξοδιάζοντας ὅμως ἀπὸ τὰ δικά μου χρήματα, κι' ἀπ' ὅσα ἔφερα ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου.

Καὶ μὴ νομίσης, παιδί μου, ὅτι σοῦ τὰ λέω τώρα αὐτά, γιὰτὶ ἔχω τὴν πρόθεση νὰ σὲ ἐπιτιμήσω. Ἄλλὰ μιὰ χάρη σοῦ ζητῶ κέγώ γιὰ ὅλα αὐτά, νὰ μὴ μὲ ρίξης καὶ σὲ δευτέρη χηρεία, οὔτε καὶ νὰ μοῦ ξανακάψῃς τὸ πένθος, πού τώρα ἔχει μέσα μου γαληνέψει. Ἄλλὰ περιμενε τὸ θάνατό μου. Ἴσως θὰ φύγω ἀπὸ τὸν κόσμον, σὲ λίγο καιρό. Γιατί, αὐτοὶ πού εἶναι νέοι ἔχουν τὴν ἐλπίδα, πὼς θὰ φθάσουν σὲ βαθεῖα γηρατειά. Ἐνῶ ἐμεῖς πού ἔχομε γεράσει, δὲν περιμένομε πλέον τίποτε ἄλλο, παρὰ τὸν θάνατο. Ὅταν λοιπὸν μὲ παραδώσῃς στὴ γῆ, καὶ μὲ ἀναμείξῃς μὲ τὰ ὄστᾶ τοῦ πατέρα σου, φύγε γιὰ τὶς πιὸ μακρινὲς ἀποδημίεις, καὶ ταξίδεψε σ' ὁποιαδήποτε θάλασσα λαχταρήσῃς. Τότε δὲν θὰ ὑπάρχῃ κανεὶς πού θὰ σ' ἐμποδίσῃ. Ὅσον καιρὸν ὅμως εἶμαι ἀκόμη ζωντανή, σὲ ἱκετεύω, νὰ ὑπομείνης νὰ ζῆς κοντά μου. Ἄδικα καὶ παράδικα λοιπὸν, μὴν ἐξοργίσῃς, παιδί μου, τὸν Θεό, μὲ τὸ νὰ μοῦ δώσῃς τέτοια πίκρα, ἐνῶ δὲν σοῦχα κάμει κανένα κακό.

Γιατί, ἂν σοῦδινα αἰτία νὰ μὲ κατηγορήσῃς, ὅτι σὲ παρασύρω σὲ βιοτικὲς μέριμνες, κι' ὅτι σ' ἀναγκάζω νὰ προστατεύῃς τὰ συμφέροντά μου, τότε, παιδί μου, δὲν θέλω νὰ ντραπῆς καθόλου, οὔτε τοὺς νόμους τῆς φύσεως οὔτε τ' ὅτι σ' ἀνάστησα, οὔτε τὰ ἔθιμα, οὔτε καὶ τίποτε ἄλλο, κι' ἀπόφυγέ τα, σὰν ἐχθρικά καὶ σὰν ἐπίβουλα.

Ἄν ὅμως κάθε μου ἐνέργεια σὲ τίποτε ἄλλο δὲν ἀποβλέπῃ παρὰ στὸ πὼς θὰ σὲ διευκολύνω στὴν πορεία τῆς ζωῆς σου, κι' ἂν τίποτες ἄλλο δὲν σοῦχα κάμει, τοῦλάχιστον ἢ ἀγάπη μου αὐτὴ ἄς σὲ κρατήσῃ, παιδί μου, κοντά μου. Γιατί, κι' ἂν μοῦ πῆς, πὼς σ' ἀγαπᾷ ὁ κόσμος ὅλος, κανένας ὅμως δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ σὲ κάμῃ

Ο ΙΕΡΕΥΣ ΣΤΗ ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ ΩΣ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΟΣ (*)

Ε'.

Γιὰ τίς ἐπὶ μέρους εἰδικές ἐκδηλώσεις τῆς Θείας Λατρείας πρέπει νὰ εἴπωμεν λίγα ἀκόμη γιὰ τὴν στάσι τοῦ Ἱερέως, ὅταν τελῇ εἴτε τίς ἀκολουθίες τῆς κηδείας καὶ τοῦ μνημοσύνου εἴτε τὰ μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος, τοῦ Γάμου καὶ τῆς Μετανοίας.

Σ' αὐτές βέβαια τίς στιγμές, πού τελοῦνται οἱ ἐν λόγῳ ἱερεῖς ἀκολουθίες, δημιουργοῦνται ὅλως διόλου ἀντίθετα συναισθήματα, ὅπως λ.χ. λύπης καὶ χαρᾶς, πόνου καὶ εὐφροσύνης κ.τ.τ., ὅποτε ὁ Ἱερεὺς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ συμμετέχη ἐνεργῶς σ' ὅλες αὐτές τίς ἀντίθετες ἐκδηλώσεις καὶ νὰ λαβαίνει τὴ θέσι τοῦ «χαίρειν μετὰ χαϊρόντων καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων» (Ρωμ. ιε', 15).

Πρότυπο καὶ ὑπόδειγμα ἔχομε καὶ πάλι τὸν Ἀρχηγὸ τῆς Πίστεώς μας Κύριον Ἰ. Χριστόν, ὁ Ὁποῖος, κατὰ τὸ ἀνθρώπινο, συμμετεῖχε κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο σὲ τέτοιες ἐκδηλώσεις. Συμμετεῖχε λ.χ. στὴ χαρὰ καὶ εὐφροσύνη, πού ἐδημιουργοῦσε ὁ Γάμος στὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ἀλλὰ συμμετεῖχε καὶ στὴν ὀδύνη καὶ θλίψι γιὰ τὸ θάνατο τοῦ φίλου Του Λαζάρου, γιὰ νὰ περιορισθοῦμε μόνον στὰ δυὸ αὐτὰ παραδείγματα.

Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὸ φαινεῖν αὐτὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου μας, ἀλλὰ καὶ τὴ ρητὴ παραγγελία τοῦ στόματος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Παύλου, ὅλοι οἱ Χριστιανοί, ἀν θέλουσιν νὰ μὴ εἶναι μόνον κατ' ὄνομα τοιοῦτοι, κατ' ἐξοχὴν δὲ ὁ Ἱερεὺς, ἔχουν ὑποχρέωσι νὰ ἐπιτελοῦν τὸ καθήκον τῶν αὐτό. Ὁ Ἱερεὺς, σὰν ποιμένας, ἔχει ἰερὴ ὑποχρέωσι νὰ παρακολουθῇ συνεχῶς τὴν ψυχικὴ κατάστασι

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 306 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

νὰ χαρῆς τόσο μεγάλη χαρὰ. Γιατὶ καὶ κανένας ἄλλος δὲν ὑπάρχει, πού νάχη γιὰ τὴν εὐτυχία σου τὴν ἴδια μ' ἐμένα λαχτάρῃ».

Αὐτά, κι' ἄλλα ἀκόμη πολὺ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ ἔλεγε σὲ μένα μὲν ἢ μητέρα μου. Ἐγὼ δὲ πάλι τὰ ξανάλεγα πρὸς τὸν γενναῖον ἐκεῖνον. Αὐτὸς ὅμως, ὄχι μόνον δὲν ὑποχωροῦσεν στὰ λόγια αὐτά, ἀλλὰ καὶ μ' ἐπῆρξεν ἀκόμη περισσότερο, καὶ μοῦ ἀπαιτοῦσε, ὅπως καὶ προτῆτερα, τὰ ἴδια πράγματα...

[Συνεχίζεται]

ΘΕΟΔΟΣΗΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

τῶν Χριστιανῶν του, σὲ οἰανδήποτε κατάστασι χαρᾶς ἢ λύπης κι' ἂν εὐρίσκωνται.

α) Καὶ ὡς πρὸς τὴν συμμετοχὴ τοῦ Ἱερέως στὶς ἐκδηλώσεις τῆς χαρᾶς καὶ εὐτυχίας τῶν πιστῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖο συναντᾶται στὰ μυστήρια κυρίως τοῦ ἱεροῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Γάμου, πρέπει νὰ συγχαίρη εὐλικρινά μαζὶ μὲ τὰ πνευματικά του τέκνα. Δὲν ἔμπορεῖ νὰ τελῇ π.χ. τὸ μυστήριον τοῦ Γάμου καὶ νὰ εἶναι ξένος καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὸ εὐχάριστο περιβάλλον, καὶ νὰ φαίνεται κατηφής, θλιμμένος, στενοχωρημένος γιὰ ὁποιαδήποτε ἀτομικὴ ἢ οἰκογενειακὴ του ἀτυχία, ἔστω κι' ἂν πρὶν ἀπὸ λίγο συνώδευσε στὸ ψυχρὸ τάφο προσφιλές του πρόσωπον.

Μόλις ἐπομένως ὁ Ἱερεὺς διέλθῃ τὸ κατώφλι τοῦ οἴκου ἐκεῖνου, ὅπου ὑπάρχει ἡ χαρὰ καὶ εὐχαρίστησις, ἀμέσως ἐπιβάλλεται κάθε ἔγχος στενοχωρίας ἢ λύπης ἢ πόνου νὰ ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τὸ πρόσωπό του. Ἡ χαρὰ, καὶ μόνον ἡ χαρὰ, εἶναι τὸ μοναδικὸ συναίσθημα, ποὺ πρέπει νὰ κυριαρχῇ στὴν ψυχὴ του καὶ ν' ἀκτινοβολῇ καὶ νὰ λάμπῃ στὸ πρόσωπό του. Αὐτὴ δὲ ἡ χαρὰ θὰ τοῦ ἐπαυξάνεται ἀκόμη περισσότερο, ὅταν, σὲ περίπτωσι γάμου, ἔχῃ τὴν ἐπιμαρτυρίαν τῆς συνειδήσεώς του, ὅτι κατέβαλε πολλὰς φροντίδας καὶ προδιέθεσε τίς καρδιὰς τῶν δύο αὐτῶν πνευματικῶν του τέκνων, γιὰ ν' ἀποδεχθοῦν μὲ εὐλάβεια καὶ πίστι τὴ θεία Χάρι στὸ ἱερὸ μυστήριον, ἀφοῦ αὐτὸς συνετέλεσε νὰ ἐξομολογηθοῦν πρῶτα, νὰ ἀγνισθοῦν στὴ συνείδησι, νὰ κοινανήσουν ἐπάξια τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Καὶ δὲν ὑπάρχει πῶς εὐχάριστο καὶ εὐόϊον ἀπὸ τὸ νὰ ἐπευλογῇ ὁ Κύριος μὲ τίς εὐχὰς τοῦ Ἱερέως τὴν ἀπαρχὴν τοῦ ἐγγάμου βίου σὲ δυὸ ψυχὰς ἐξαγνιασμένες καὶ ἐξαγιασμένες.

β) Τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς πρέπει νὰ συμβαίη, ὅταν πρόκειται γιὰ λυπηρὰ γεγονότα, στὰ ὁποῖα καλεῖται ὁ Ἱερεὺς νὰ τελετουργήσῃ.

Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν τελεῖ νεκρῶσιμην ἀκολουθίαν ἢ ἐπιμνημόσυνην δέησι, δὲν εἶναι σ' αὐτὸν ἐπιτρεπτό νὰ μὲνῃ ξένος καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὸ πένθιμον περιβάλλον, ἀλύγιστος στὴ ψυχὴ καὶ ἀσυγκίνητος στὸ συναίσθημα. Πολὺ δὲ περισσότερο δὲν τοῦ ἐπιτρέπεται νὰ εἶναι καὶ νὰ φαίνεται, ὅτι μειδιᾷ ἢ ὅτι ψάλλει ἄτακτα καὶ βεβιασμένα καὶ διαβάζει τίς εὐχὰς χωρὶς εὐλάβεια.

Ὁ Χριστιανός, ποὺ πονεῖ καὶ θλιβεται, ἔχει ἀνάγκη παρηγορίας. Ζητεῖ καὶ θέλει, ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ εὐρίσκωνται κοντά του, νὰ συμμερίζωνται τὸν πόνον του, νὰ συναισθάνωνται τὴ θλιβερὴν κατάστασί του, νὰ συμπάσχουν καὶ νὰ συμπονοῦν μαζὶ του, γιὰτι κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὁ πόνος τοῦ πονεμένου ἀδελφοῦ μετριάζεται. Μὲ αὐτὴ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς συμπόνοιας ἀπαλύνεται ἡ πληγωμένη

του καρδιά, και καταπραΰνεται από τὸ βάρος τῆς θλίψεως, και ἐπουλώνεται σιγά-σιγά ἡ χάλινουσα πληγὴ τῆς ψυχῆς του.

Ἄν τώρα, σὲ μιὰ τέτοια περίπτωσι, ὁ Ἰερεὺς — πού προσεύχεται και γι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα—μένῃ ὅλως διόλου ἀδιάφορος ψυχικὰ και ἀσυγκίνητος, και μάλιστα δὲν διστάζῃ πολλές φορές γιὰ ὁποιαδήποτε αἰτία νὰ χαμογελᾷ μέσα στὸ πένθιμο και θλιμμένο περιβάλλον, ποιά ἐντύπωσι γιὰ αὐτὸ τὸν Ἰερέα θὰ σχηματίσουν ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι Χριστιανοὶ και μάλιστα οἱ βαρυπενθοῦντες, οἱ ὁποῖοι ἰδιαίτερος σ' αὐτὸν προσβλέπουν και ἀπ' αὐτὸν ἰδιαίτερα περιμένουν νὰ τοὺς παρηγορήσῃ και ἀνακουφίσῃ;

Σὲ τέτοιες θλιβερὲς στιγμὲς πού ὁ Ἰερεὺς προσεύχεται γιὰ τοὺς ἀποθανόντας, ὀφείλει ὄχι μόνο ἀπὸ ἐνστικτο, ἀλλὰ και ἀπὸ ἀνθρωπίνῃ ὑποχρέωσι νὰ ἐκδηλώνῃ τὴ θλιψί και τὸν πόνο τῆς ψυχῆς του. Πολὺ περισσότερο ὅμως πρέπει νὰ κινῆται ἀπὸ τὴ σκέψι τῆς ἰδικῆς του φοβερᾶς εὐθύνης ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀσφαλῶς αὐτὴ ἡ συναίσθησις τῆς εὐθύνης του θὰ τὸν κἀνῃ νὰ εἶναι κυριολεκτικὰ συντετριμμένος. Τρόμος και ἀνέκφραστῃ μελαγχολία θὰ κυριεύσουν τὴν ψυχὴ του. Ὅταν διερωτᾶται: Ἐκαμα, ὅπως ἔπρεπε, τὸ ἱερατικὸ μου χρέος ἀπέναντι τοῦ ἀποθανόντος; Τὸν ἀνεζήτησα και τὸν καθωδήγησα στὸν Χριστόν; Τοῦ διεφύλαξα, ὅσον ἐξήρτᾶτο ἀπὸ ἐμέ, ἀκεραία τὴν ψυχὴ του ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ὥστε τώρα νὰ εὐρίσκεται («ἐν σκηναῖς δικαίων»); Σὲ περίπτωσι δὲ ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως, ὅτι δηλαδὴ τὸν ἀφῆκε ἀπὸ ἀμέλεια και ἀδιαφορία του ἀκκάρτιστο και ἀκαλλιέργητο πνευματικά, τὸν ἐγκατέλειψε κι' ἔγινε ἔρμαιο τῶν κυμάτων τῆς ἁμαρτίας και ἀπιστίας, κι' ἔτσι ἔφυγε γεμᾶτος ἁμαρτίες, χωρὶς κανένα σημεῖο μετανοίας, ποιά θὰ εἶναι ἡ θέσις του, ὅταν γιὰ ὅλα αὐτὰ τ' ἀναφερόμενα στὴ ψυχὴ πού ἐχάθηκε, γνωρίζει ὅτι θὰ δώσῃ λόγο στὸ Δίκαιο Κριτῆ; (Ματθ. ιη', 10-14).

Τέτοιες σκέψεις εἶναι φανερόν, ὅτι ὑπενθυμίζουν τὴ μεγάλη εὐθύνη, πού ἔχουν οἱ πνευματικοὶ ποιμένες ἀπέναντι τῆς ἀθανάτου ψυχῆς, γιὰ τὴν ὁποία ὁ «Χριστὸς ἀπέθανε» (Ρωμ. ε', 6. Α' Κορ. η', 11 κ.ἀ.). Καὶ συντελοῦν, ὥστε ὁ Ἰερεὺς ν' ἀφυπνίζεται, και ἀπὸ ἰδικὴ του θέλησι και ἀνάγκῃ νὰ αἰσθάνεται λύπη μεγάλη και δείχνοντας συμπόνια ἀπεριόριστῃ νὰ προσεύχεται μὲ ἰδιαίτερη θερμότητα και πίστι, γιὰ νὰ φανῇ ὁ Θεὸς ἴλεως και οἰκτιρῶν.

Ἐκεῖνο πού πρέπει ἀκόμη ἐδῶ νὰ τονισθῇ εἶναι ὅτι, ὅταν προσκαλῆται νὰ μεταδώσῃ σὲ ἀσθενῆ—ἐτοιμοθάνατο τὰ Ἄχραντα Μυστήρια, ὀφείλει ἀμέσως νὰ σπεύδῃ χωρὶς καμμιά χρονοτριβὴ ἢ ἀναβολή, γιὰ νὰ μεταφέρῃ σ' αὐτὸν τὸν «ἄρτον τῆς ζωῆς», (Ἰωάν. στ', 35), πού εἶναι «φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτον τοῦ

μὴ ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ζῆν ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ διὰ παντός» (Ἰγνατίου πρὸς Ἐφεσ. 20,2). Καὶ ὅταν ὁ ἄρρωστος πάσχη ἀπὸ μεταδοτικῆ ἀσθένεια, ἔχει ὑποχρέωσι νὰ σπεύδῃ καὶ πάλι μετὴν ἰδία προθυμία, ἔστω καὶ μετὴν κίνδυνον τῆς ζωῆς του, γιὰ νὰ ἐπιτελῇ τὸ τελευταῖον αὐτὸ πρὸς τὸ ἐτοιμοθάνατον πνευματικὸν του τέκνον καθήκον του ἐμπνεόμενος ἀπὸ τῆς σῶζουσας πίστεως, γιὰτὶ, ὅπως διεβεβαίωσε ὁ Κύριος, «πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι» (Μάρκ. θ', 23). Εἶναι δ' ἀναντίρρητη ἀλήθεια καὶ ἔχει πολλαπλῶς ἀποδειχθῆ, ὅτι ἡ θεία Χάρις πάντοτε προστατεύει καὶ βοηθεῖ τὸν ἐργάτη ἐκεῖνο, ὁ ὁποῖος μετὰ ζῆλον, πίστιν καὶ αὐταπάρνησιν προχωρεῖ στὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑπερτάτου καθήκοντός του. Λοιπόν, «μὴ φοβοῦ — ὁ Ἰερεῦς — μόνον πιστεὺε καὶ σωθήσῃ» (Αὐτόθι ε', 36).

Χρειαζέται ἀκόμη ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ προσέχη ὁ Ἰερεὺς, μήπως ὁ ἐτοιμοθάνατος ἔχει χάσει τίς αἰσθήσεις του καὶ εἶναι πιά σχεδὸν νεκρὸς, ὅποτε δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τὸν κοινωήσῃ. Ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀρνηθῇ ὁ Ἰερεὺς νὰ μεταδώσῃ τὰ ἄγια σύμφωνα μετὰ τὸν 83ον κανόνα τῆς Στ' (Πενθέκτης) Οἰκουμενικῆς Συνόδου «Μηδεὶς τοῖς σώμασι τῶν τετελευτηκότων τῆς Εὐχαριστίας μεταδιδότω. Γέγραπται γάρ: Λάβετε, φάγετε. Τὰ δὲ τῶν νεκρῶν σώματα οὐδὲ λαβεῖν δύνανται οὐδὲ φαγεῖν».

Δυστυχῶς οἱ συγγενεῖς τῶν ἀσθενῶν γεμᾶτοι προκατάληψι φοβοῦνται νὰ καλέσουν ἐνωρὶς τὸν Ἰερέα. Καὶ περιμένουν τὴν τελευταία στιγμὴν, πού εἶναι πιά πολὺ ἀργά. Ἄλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ διαφωτισθοῦν ἐπ' αὐτοῦ οἱ Χριστιανοὶ καταλλήλως. Καὶ μάλιστα καλὸν εἶναι ὁ Ἰερεὺς νὰ ἐπισκεφθῇ πρῶτιστα τὸν ἀσθενῆ, νὰ διαπιστώσῃ τὴν κατάστασίν του, δηλ. ἂν εἶναι τέτοια, πού νὰ ἐπιτρέπεται νὰ μεταδώσῃ τὴν θείαν Κοινωνίαν.

γ) Ἄλλ' ὅλος ἰδιαίτερη θέσις, πού ὑπέχει μάλιστα βαρύτερες ἀσυχρότως εὐθύνες —διότι ἀπὸ τὴν καθόλου στάσιν τοῦ Ἰερέως ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν, —εἶναι ἡ θέσις αὐτοῦ, ὡς τελευταίου τοῦ μεγάλου καὶ μυστικοῦ καὶ ἐξαγκλιστικοῦ μυστηρίου τῆς Μετανοίας. Μοῦ φαίνεται πὼς δὲν ὑπάρχει δυσκολώτερον ἔργον στὴν ἱερατικὴ ἀποστολὴ ἀπὸ τὸ νὰ ἐπιτελῇ ὁ Ἰερεὺς τὸ ἱερὸν αὐτὸ μυστήριον. Γιὰτὶ, ὁ πόνος τῆς ἁμαρτίας, πού εἶναι καὶ ὁ πιὸ μυστικὸς καὶ βαθύς πόνος, ἀπαιτεῖ καὶ τὸ πιὸ κατάλληλον πρόσωπον, γιὰ νὰ τὸν ἐμπιστευθῇ ὁ Χριστιανός. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι τόσο λεπτὸν καὶ σοβαρὸν τὸ ζήτημα αὐτό, δὲν ἐπιτρέπεται ὅλοι οἱ Ἰερεῖς νὰ ἐπιτελοῦν αὐτὸ τὸ μυστήριον τῆς Μετανοίας ἢ Ἐξομολογήσεως, μολονότι κατ' ἀρχὴν κάθε Ἰερεὺς «δυνάμει τῆς ἱερωσύνης» του,

πού ἀντιπροσωπεύει τὸ τρίττὸ ἀξίωμα τοῦ Κυρίου, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίες.

Τὸν Ἱερέα, ὡς τελετουργὸ τοῦ μυστηρίου τούτου, δηλαδὴ ὡς πνευματικὸ καὶ ἐξομολόγο, πρέπει νὰ διακρίνη βαθεῖα πίστις καὶ εὐσέβεια, γιὰ νὰ ἤμπορῇ νὰ τὴν μεταδίδῃ στὴν ψυχὴ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, πού ἐξομολογεῖται σ' αὐτόν, καὶ ἀπ' αὐτῆ τὴν εὐσέβεια ν' ἀντλή δύναμι, ὥστε οὔτε αὐτὸς νὰ σκανδαλίζεται, οὔτε καὶ τὸν ἐξομολογούμενο νὰ σκανδαλίζη. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ θεμελιώδη χαρακτηριστικὰ πρέπει νὰ ἔχῃ ἀγνότητα, ἄψογο καὶ ἀνεπίληπτο ἦθος, φρόνησι, γλυκύτητα τρόπων, ὑπομονὴ καὶ σταθερότητα, ὅπου καὶ ὅποτε χρειάζεται.

Μαζὶ μὲ ὅλες αὐτὲς τίς ἀρετὲς πού εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου αὐτοῦ χρειάζεται νὰ ἔχῃ καὶ ἰδικὲς ἰκανότητες, καὶ πεῖρα μεγάλη, γιὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ ὅλες τίς πτυχὲς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ φόβο μήπως πελαγοδρομήσῃ. Ἀλλὰ νὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρεια καὶ τὴν δύναμι αὐτῆ, τὴν πολὺπειρη διορατικότητα καὶ τὴν δεξιότητα νὰ εἰσέρχεται μέσα στὰ ἐσώτατα βάθη τῆς ἀνθρωπίνης καρδιάς, γιὰ ν' ἀνατέμνῃ τὴν ψυχὴ τοῦ κάθε ἁμαρτωλοῦ, ν' ἀνακαλύπτῃ τίς πληγὲς τῆς, τὰ τραύματα, τὴν ἀσθενεία τῆς. Κι' ἔπειτα νὰ ἔχῃ γνῶσι τῶν καταλλήλων πνευματικῶν φαρμάκων, πού χρειάζονται σὲ κάθε περίπτωσι, γιὰ νὰ θεραπευθῇ ὁ ἀσθενής, ἡ ἁμαρτωλὴ ψυχὴ. Θὰ περιγράψῃ λ.χ. στὸν ἐξομολογούμενο τίς τραγικὲς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας, πού προξενεῖ καὶ στὸ σῶμα πολλὰς φορές, ἀλλ' ἰδιαίτερα στὴν ψυχὴν. Θὰ ὑπομνήσῃ τὴ φοβερὴ στιγμὴ τοῦ θανάτου καὶ μάλιστα τῆς καθολικῆς Κρίσεως κατὰ τὴν δευτέρα καὶ φρικτὴ τοῦ Χριστοῦ Παρουσία, κατὰ τὴν ὁποία «βίβλοι ἀνοίγονται καὶ πράξεις ἐλέγχονται καὶ τὰ κρυπτά τοῦ σκότους δημοσιεύονται». Τότε δὲν ὑπάρχει καμμιὰ μετάνοια. Ἀλλ' ἀφοῦ, θὰ τοῦ εἴπῃ, «ἄδελφος ἡ ἐξοδός σου ἐκ τοῦ βίου ὑπάρχει, καὶ ἐν ἁμαρτία τελευτήσαντι μετάνοια οὐκ ἔστιν» (Διαταγαὶ Ἀποστολ. Β', XIII, 2) πρόσσεχε πρόσσεχε πολὺ, Χριστιανέ μου. Θὰ παρουσιάσῃ ἀκόμη τὴν ἀπειρὴ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ, πού δείχνει μόνο σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ὁ Ὅποιος ὄχι μόνο «οὐ θέλει τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν» κατὰ τὸν Ἱ. Χρυσόστομον ἀλλ' ἀπεναντίας «πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθεῖν» (Α' Τιμοθ. β', 4. Πρβλ. Ματθ. ιη', 14). Θὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃ δὲ μὲ κάθε τρόπο καὶ θὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ μετανοήσουν εὐλιχρινά. Θὰ τοὺς ἐμπνεύσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην δι' ἐχεμύθειαν, ὥστε νὰ ἐξαγορεύουν τίς ἁμαρτίες των χωρὶς ἐπιφυλά-

Ξεις εἰς τὸν «ἐτάζοντα καρδίας καὶ νεφρούς» Θεόν, πού παρευρίσκειται ἀοράτως. Θὰ τοὺς δώσῃ νὰ καταλάβουν, ὅτι ὁ Ἱερεὺς ἐκεῖνη τὴν ἱερῆ στιγμήν δὲν εἶναι πιά ἄνθρωπος. Καὶ ἐπομένως θὰ ἀκούσῃ, ὅσα θὰ ἐξομολογηθῆ ὁ ἁμαρτωλός, χωρὶς νὰ μάθῃ τίποτα ἀπολύτως, γιὰτὶ ἡ πατρικὴ του καρδιά θὰ γίνῃ τάφος μέσα στὸν ὁποῖο θὰ ἐνταφιασθοῦν ὅλα γενικῶς. Καὶ ἐν συνεχείᾳ θὰ σκορπίσῃ στὴν ψυχὴ του τὸ θάρρος, τὴν ἐλπίδα, τὴν παρηγοριά, τὴν ἀνακούφισι σύμφωνα μὲ τὸ λόγο τοῦ Ἰ. Χριστοῦ «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς» (Ματθ. ια', 28). Οἱ ἀπειλές, οἱ ἔλεγχοι, οἱ ὀνειδισμοί, οἱ κατηγορίες, ὁ ψόγος, πράγματα τὰ ὁποῖα ψυχραίνουν, ἀποθαρρύνουν καὶ ἀπελπίζουν τὸν ἐξομολογούμενο, πρέπει νὰ ἀποκλεισῶνται ὀλοσχερῶς. Ἀντιθέτως ἡ πατρικὴ στοργή, τὸ συναίσθημα τῆς συμπαθείας, ἡ ἐνθάρρυνσις καὶ ἡ ἀγάπη ἐπιβάλλεται νὰ κυριαρχοῦν.

Σύμφωνα μὲ ὅλα αὐτά, τὰ ὁποῖα σὲ λίγες γραμμὲς εἶπομεν, ἡμποροῦμε νὰ καταλάβωμε πόσο δυσκολώτατο καὶ σπουδαιότατο εἶναι αὐτὸ τὸ λειτούργημα. Καὶ γι' αὐτὸ ὅσοι ἀπὸ ἡμᾶς ἐτάχθησαν νὰ τὸ ἐπιτελοῦν, πρέπει παρὰ πολὺ νὰ προσέχουν. Καὶ νὰ προσπαθοῦν διαρκῶς νὰ καταρτίζονται καλλίτερα στὴν πνευματικὴ ζωή. Γιατί, πῶς ἡμπορεῖ ὁ Ἱερεὺς ἐκεῖνος, πού ποτὲ στὴ ζωὴ του δὲν ἔνοιωσε τὴν γλυκύτητα τῆς πνευματικῆς ζωῆς, καὶ δὲν ἀντίκρισε ἢ δὲν ἔμαθε ποτὲ τοὺς ἀναρίθμητους κινδύνους τῆς ζωῆς, καὶ δὲν ἐγνώρισε ποτὲ τὸν τρόπο τῆς θεραπείας τῶν ψυχικῶ ἀσθενῶν, νὰ τολμήσῃ τὴν ἐπιτέλεσι τοῦ βαρυσημάντου αὐτοῦ ἔργου;

Χωρὶς ἀμφιβολία ὁ Ἱερεὺς αὐτὸς πόρρω ἀπέχει τοῦ ἀληθινοῦ ἱατροῦ τῶν ψυχῶν. Καὶ μάλιστα, ὅταν φθάσῃ στὸ σημεῖο τὸ χεῖριστο θὰ ἔλεγα— νὰ ἐμπορευέται (!) καὶ τὸ ἱερώτατο αὐτὸ μυστήριον. Νὰ θεωρῆ καὶ αὐτὸ σὰν ἓνα ἀπλό βιοποριστικὸ μέσο, ἀποβλέποντας μόνον στὸ πῶς θὰ ἐξοικονομήσῃ περισσότερα χρήματα, παραβιάζοντας μάλιστα καὶ αὐτὸ τὸ ἀπόρρητο τοῦ μυστηρίου!

Θὰ ξεπέσῃ ὅπωςδῆποτε αὐτὸς ὁ Ἱερεὺς, πού μὲ τόσο ἐλαφρὰ συνείδησι ἐπιτελεῖ αὐτὸ τὸ μέγιστο μυστήριον. Θὰ ξεπέσῃ καὶ «ἡ πτώσις αὐτοῦ μεγάλη» (Ματθ. ζ', 27). Θὰ ξεπέσῃ στὴ συνείδησι τῶν Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι πολὺ δικαίως θὰ τοῦ εἰποῦν «ἰατρε, θεράπευσον σεαυτὸν » (Λουκ. δ', 23), πρᾶγμα τὸ ὁποῖο θὰ ἦταν τὸ ὀλιγώτερον γι' αὐτόν. Διότι, θὰ ἔχῃ πολὺ βαρεῖα εὐθύνη ἀπέναντι τῆς Θεῖας Δικαιοσύνης καὶ τρομερὰ γι' αὐτὸ θὰ εἶναι ἔνοχος κατὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία Του, ὅπου θὰ ἀποστομαθῆ —«ὃ δὲ ἐφιμώθη» (Ματθ. κβ', 12)— καὶ θὰ καταδικασθῆ «εἰς

τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται» (Μάρκ. θ' 45-46).

Ἐκεῖνο ποῦ πρέπει ἀκόμη νὰ τονισθῇ γιὰ τὸν Ἱερέα, ποῦ ἐπιτελεῖ αὐτὸ τὸ πνευματικὸ ἀναβάπτισμα, τὴν ἀνακαίνισι τῆς ψυχῆς τὴν σωστικὴν μὲ τὴ μετάνοια, εἶναι ὅτι πρέπει νὰ βαδίζῃ πάντοτε κατὰ τὴν ἐκτέλεσι τῆς ἱερᾶς αὐτῆς ἀποστολῆς τοῦ τῆ μέση καὶ βασιλικῆ ὁδοῦ. Νὰ μὴ εἶναι δηλ. οὔτε παρὰ πολὺ αὐστηρὸς, γιὰτὶ τότε ἀπογοητεύει καὶ ἀπελπίζει τοὺς ἐξομολογουμένους σ' αὐτὸν ἁμαρτωλοὺς, οὔτε πάλι νὰ εἶναι ὑπερβολικὰ ἐλαστικὸς νομίζοντας ὅτι δείχνει καλωσύνη καὶ φιλανθρωπία μὲ τὸ νὰ παρέχῃ εὐκόλα τὴ συγχώρησι καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ ἔτσι τῇ θείᾳ Κοινωνίᾳ. Διότι τότε δημιουργεῖ σ' αὐτοὺς τὴν ἐντύπωσι, ὅτι ἡ ἁμαρτία δὲν εἶναι κάτι τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀπαίσιου μπροστὰ στὸ Θεὸ καὶ γι' αὐτὸ δὲν μετανοοῦν εὐκρινὰ καὶ δὲν λαβαίνουν τὴν ἀπόφασιν ν' ἀπομακρυνθοῦν μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ τὰ διάφορα πάθη των. Πολὺ χαρακτηριστικὸν στὴν προκειμένην περίπτωσιν εἶναι ἐκεῖνον ποῦ λέγει ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος Μεδιολάνων «ἡ τῆς συγχωρήσεως εὐχέρεια ἐνδόσιμον παρέχει τοῦ ἁμαρτάνειν».

Γενικὰ θὰ ἠμπορούσαμε νὰ ποῦμε, πὼς γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὁ Ἱερεὺς ἀπόλυτα σ' αὐτὴ τὴν ὑπέροχην διακονίαν τοῦ μυστηρίου τῆς Μετανοίας — Ἐξομολογήσεως, πρέπει νὰ ἔχῃ σοβαρὰ ὑπ' ὄψιν τοῦ τὸ τρίπτυχο τῶν ὑποχρεώσεών του: Πρῶτον· νὰ μεριμνᾷ συνεχῶς γιὰ τὴν κατάρτισιν τῆς ἰδικῆς του ψυχῆς, ὥστε νὰ εἶναι πνευματικὸς ἄνθρωπος, ποῦ θὰ συναισθάνεται ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προετοιμάζεται ψυχικὰ πάντοτε πρὶν εἰσέλθῃ στὸ ἐξομολογητήριον «ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου» (Ματθ. ζ' 5). Δεύτερον· νὰ πιστεῦῃ ἀκλόνητα στὴν ἐνεργὸν Χάριν καὶ δύναμιν τοῦ θαυμαστοῦ τούτου μυστηρίου, στὸ ὁποῖο τὸν ἀξίωσε ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ τελετουργῇ· «ἐαυτοὺς πειράζετε (=ἐξετάζετε) εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἐαυτοὺς δοκιμάζετε» (Β' Κορθ. ιγ', 5). Καὶ τρίτον· νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸν συνεχῶς, καὶ μάλιστα ἐντὸς τοῦ ἐξομολογητηρίου, γιὰ τὴν ἐνίσχυσίν του σ' αὐτὴ τὴν μεγάλῃ ἀποστολῇ γιὰ τὴν προφύλαξίν του ἀπὸ τὴν προσωποληψία, ἡ ὁποία τόσον εὐκόλα σαγηνεύει τοὺς Ἱερεῖς καὶ σὲ τόσο ὀλέθρια ἀποτελέσματα συνήθως φθάνει· «οὐκ ἀνθρώπων κρίνετε, ἀλλ' ἡ τῷ Κυρίῳ» (Β' Παραλ. ιθ', 6).

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ

Ἱεροκλήρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1957

Κυριακή 23 'Ιουνίου (Β' Ματθαίου)
(΄Ρωμ. 6' 10-16)

«...Και μεταξύ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούν-
των ἢ καὶ ἀπολογουμένων...» (Στίχ. 15)

[...Κι' ἐνῶ οἱ λογισμοὶ ἀλληλοκατη-
γοροῦνται κι' ἀπολογοῦνται...].

Γιὰ ἓνα παράδοξο δικαστήριο κάνει λόγο σήμερα τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, στὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα ποὺ ἀκούσαμε πρὶν ἀπὸ λίγο. Γιὰ ἓνα κριτήριο, ποὺ δὲν συνέρχεται καὶ δὲν λειτουργεῖ ἀνάμεσα σὲ τοίχους ἀπὸ πέτρα, οὔτε ἔχει ἀνθρώπους γιὰ δικαστάς, γιὰ κατηγοροῦς, γιὰ υπερασπιστάς καὶ γιὰ ἀκροατήριο. Ὁ μόνος ἄνθρωπος, ποὺ παρίσταται σ' αὐτὸ τὸ δικαστήριο, εἶναι ὁ κατηγορούμενος. Αὐτὸς ἐπίσης εἶναι κι' ἡ αἴθουσα, ὅπου τὸ δικαστήριο συνέρχεται. Γιατί ἡ δίκη γίνεται μέσα στὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ. Καὶ δικασταί, κατηγοροὶ κι' υπερασπισταὶ εἶναι οἱ ἴδιοι του οἱ λογισμοί. Ἄλλοι ἀπ' αὐτοὺς τοῦ παρουσιάζουν καὶ τοῦ ἀποδείχνουν τὴν ἐνοχλή του. Κι' ἄλλοι συνηγοροῦν γιὰ νὰ τὴν παραστήσουν ἀνύπαρκτη. Μέσα ἀκόμα στὸν κατηγορούμενο βρίσκεται τυπωμένος κι' ὁ νόμος, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο κρίνεται γιὰ ὅ,τι ἔπραξε.

Ἀκούσατε, πρὶν ἀπὸ λίγο, πῶς μᾶς τὰ θύμισε ὅλα αὐτὰ ὁ Παῦλος, ὁ μέγας τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως ἐρευνητής, ὁ βυθοσκοπὸς τῆς ψυχῆς, ὁ μέγας ὁ δῦτης τῶν ἀβύσσων τῆς.

Καθένας—λέγει—ἔχει γραμμένο στὴν καρδιά του, στὴ σάρκινη αὐτὴ πλάκα, τὸ θέλημα καὶ τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ. Κι' ἡ συνειδήσις του εἶναι μιὰ φωνή, ποὺ μιλά καὶ κηρύττει καὶ φυλάει ἔναυλο στ' αὐτιά τῆς ψυχῆς αὐτὸν τὸν νόμο σὲ κάθε περίστασι, δείχνοντας ποῖο εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ δίκαιο, τὸ ἀγαθό.

Μετά, λοιπόν, ἀπὸ κάθε πρᾶξι κακῆ, ἀπὸ κάθε παράβασι τοῦ θείου νόμου, στήνεται βῆμα κρίσεως στὸν νοῦ τοῦ ἀνθρώπου κι' οἱ λογισμοί, μὲ βᾶσι τὴν πληροφορία τῆς συνειδήσεως, καθίζουν στὸ ἐδάφιο τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν δικάζουν. Κι' ἄλλοι μὲν ἀπ' αὐτοὺς τὸν κατηγοροῦν γιὰ ἐκεῖνο ποὺ ἔπραξε, φωτίζοντάς το ὡς κακὸ καὶ παράνομο, ἄλλοι δὲ προσπαθοῦν νὰ βροῦν ἐλαφρυντικά κι' ἄλλα ἐπιχειρήματα γιὰ νὰ τὸν βγάλουν ἀθῶο.

Συμβαίνει, λοιπόν, πολλὰς φορές — συνεχίζει ὁ ἀπόστολος —

τὸ δικαστήριον αὐτὸ νὰ μὴ βγάζῃ τὴ σωστὴ καὶ δίκαιη ἀπόφασιν. Ὑπερισχύουν οἱ λογισμοὶ τῆς συνηγορίας καὶ καταπνίγουν τοὺς ἄλλους, ποὺ κατηγοροῦν. Καὶ τότε ὁ κρινόμενος μένει ἡσυχος, γιὰτὶ εἶναι σάν νὰ πῆρε χαρτὶ ποὺ τὸν ἀπαλλάσσει.

Ἀλλά, καθὼς στίς ἐπίγειες πολιτεῖες ὑπάρχουν ἀνώτερα δικαστήρια, ἀπ' ὅπου ξαναπερνοῦν οἱ πλανημένες κι' ἄδικες ἀποφάσεις, ἔτσι καὶ ἐδῶ. Τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως, τὴν ἡμέρα τῆς Δευτέρας Παρουσίας, ὁπότε ὁ Χριστὸς θὰ ἔλθῃ στὸν κόσμον γιὰ νὰ κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκρούς, ὅλες αὐτὲς οἱ δίκαιες, ποὺ ἔγιναν μέσα σὲ κάθε ἄνθρωπο κι' εἶχαν ὡς καρπούς τοὺς ἀποφάσεις ἀντίθετες μὲ τὸν θεῖον νόμον καὶ τὴν ἀλήθεια, θὰ ἀναθεωρηθοῦν, θὰ ξαναγίνουιν μπροστὰ στὸ βῆμα τοῦ Ἰησοῦ.

Αὐτὰ μᾶς εἶπε σήμερον ὁ Παῦλος, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Κι' ὁ καθένας μας τὰ αἰσθάνεται καὶ τοῦ κάνον βαθεῖα ἐντύπωσι. Γιὰτὶ τὰ θεόπνευστα αὐτὰ λόγια τονίζουιν καὶ φέρουιν στὸ φῶς μιὰ μεγάλη ἀλήθεια, μιὰ πραγματικότητα, ποὺ ἀφορᾷ ὅλους μας.

Ἐνας παλαιὸς διδάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Τερτυλλιανός, ἔγραψε πὼς ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ εἶναι ἀπὸ φυσικοῦ τῆς χριστιανῆ. Ἐχει μέσα τῆς δηλαδὴ τὴν κλίσι καὶ τὸν πόθον νὰ συμμορφῶνεται μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ζητᾷ νὰ ἀνταποκριθῇ στὸ Εὐαγγέλιον, στίς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ. Ἐτσι ἔπλασε ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία καὶ τὰ πάθη τῆς, ποὺ ὑποδαυλίζει ὁ Διάβολος, τραβοῦν τὴν ψυχὴ μακριὰ ἀπὸ τὴ φύσιν τῆς, τὴ στρέφουιν πρὸς τὴν ἀπώλεια, τὴν ἀποξενώνουιν ἀπὸ τοὺς ἀληθινοὺς δρόμους τῆς, τῆς σβύνουιν τὸ φυσικὸ αὐτὸ Εὐαγγέλιον, ποὺ εἶναι γραμμένο σάν σὲ πλάκα στὴν ἀνθρώπινη καρδιά, τὴν τραβοῦν μακριὰ ἀπὸ τὸν θεόγραφον μέσα τῆς νόμον.

Οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν ἓνα ἀγώνισμα, ποὺ λεγόταν διελκυστίνδα. Δυὸ ὄμιλοι ἀθλητῶν, ἀπέναντι ὁ ἓνας στὸν ἄλλον, ἔπιαναν ἓνα σχοινὶ ἀπὸ τίς ἄκρες του καὶ τὸ τραβοῦσαν μ' ὅλη τὴ δύναμιν ὁ καθένας πρὸς τὸ δικὸ του μέρος. Ἐτσι, ὁ πιὸ δυνατὸς ὄμιλος, στὸ τέλος, ἔσερνε πρὸς τὸ μέρος του τὸν ἀντίπαλον ὄμιλον. Μιὰ ἀνάλογη, λοιπόν, διελκυστίνδα γίνεται μέσα μας κατὰ τὴ δίκην τῶν λογισμῶν. Τὸ σχοινὶ, ποὺ εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, τὸ τραβοῦν ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά οἱ λογισμοὶ ποὺ ἐμπνέονται ἀπὸ τὸ νόμον τοῦ Θεοῦ κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη οἱ λογισμοὶ ποὺ ἐμπνέονται ἀπὸ τὴν ἁμαρτία.

Ἀλλὰ — φωνάζει ὁ Παῦλος — ἂν ἡ ἔκβασιν τῆς δίκης αὐτῆς τύχη νὰ εἶναι ἀντίθετη μὲ τὸν θεῖον νόμον, δὲν πρόκειται μιὰ τέτοια δίκη νὰ μείνῃ χωρὶς ἀναθεώρησιν. Θὰ ἐπαναληφθῇ μπροστὰ στὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Τότε θὰ γίνῃ ἡ ἐπανόρθωσις, θὰ βγῇ ἡ σωστὴ καὶ δίκαιη ἀπόφασιν. Τότε θὰ λάμψῃ ἡ δικαιοσύνη κι' οἱ ἔνοχοι ποὺ

χάρι στους λογισμούς τῆς ἁμαρτίας εἶχαν ἀπαλλαγῆ μόνου τους, θὰ βροῦν τὴν ποινὴν ποὺ ἄξιζαν, τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερο καὶ τὸ αἰώνιο.

Ἐκεῖνοι οἱ ἀγαθοὶ λογισμοί, ποὺ κατηγοροῦσαν στὴ γῆ καὶ φημώθηκαν στὸ δικαστήριο τῆς διανοίας, ἐκεῖνοι οἱ λογισμοὶ οἱ σύμφωνοι μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οἱ κήρυκες τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν, οἱ φωνές τῆς συνειδήσεως, θὰ κρίνουν μὲ τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ στὴ Δευτέρα Παρουσία. Κι' ἂν τότε, τὴν πρώτην φορά ἢ φωνή τους ἦταν σωτήρια, γιατί ἢ ἀπόφασις ποὺ ζητοῦσαν θὰ προκαλοῦσε τὴ μετάνοια καὶ τὸν φόβο τοῦ Θεοῦ, τώρα ἢ φωνή τους εἶναι μόνον καταδικαστικὴ καὶ θὰ ἔχη σὰν ἀποτέλεσμα τὸν αἰώνιο θάνατο.

Πόση τιμὴ δὲν ἔκαμε στὸ πλάσμα του ὁ Κτίστης, ἀδελφοί μου! Μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα ἐδῶ κάτω νὰ κρίνουμε μόνου μας τὴν ἁμαρτία, νὰ τὴν ἀποκηρύξουμε, νὰ τὴν καταδικάσουμε. Κι' ἂν ὑποκύψαμε σ' αὐτὴ, μᾶς δίνει τὴν εὐκολία, νὰ ἐπαναλάβουμε τὴν πρώτην ἄδικη δίκην τῶν λογισμῶν καὶ νὰ βγάλουμε τὴ σωστὴ ἀπόφασιν μετανοῶντας. Κι' ὄχι μιὰ φορά, ἀλλὰ πολλές νὰ συμβῆ αὐτὸ ἐπιτρέπει ὁ φιλόανθρωπος κι' ἀμνησίκκος Κύριος. Γιατὶ τίποτε δὲν τὸν εὐχαριστεῖ ὅσο ἢ μετάνοια καὶ δὲν μετρεῖ καθόλου πόσες φορές ὑποκύπτουμε στὴν ἁμαρτία, ἀλλὰ τὸ μόνον ποὺ τὸν ἐνδιαφέρει εἶναι τὸ ἂν σηκωνώμαστε ἀπὸ τὴν πτώσιν, ἂν ἀναθεωροῦμε τὶς κακὲς δίκαιες τῶν λογισμῶν μὲ τὴ δίκην τῆς μετανοίας, ὅπου ἀποκατασταίνεται ἢ δικαιοσύνη καὶ θριαμβεῖ ὁ θεῖος νόμος.

Ἄναθεωρῶντας τὶς κακὲς δίκαιες, ποὺ κέρδισε ὁ Πονηρὸς μέσα μας, θὰ ἔχουμε ὡς ὄφελος τὴ σωτηρία. Μὰ κάνοντάς το, θὰ δοῦμε νὰ γίνεταί ἢ ἀναθεώρησις αὐτὴ κατὰ τὴ φοβερὴ ἡμέρα τῆς Δευτέρας Παρουσίας, ὅποτε θὰ εἶναι ἀργὰ πιά.

Ἄς στηθῆ, λοιπόν, ἀδελφοί μου, εὐθύς στὴ διάνοια τοῦ καθενοῦς μας τὸ εὐλογημένον ἀναθεωρητικὸ δικαστήριο τῆς μετανοίας. Μ' αὐτὸ θὰ προλάβουμε τὴν ἀναπόφευκτη ἀλλοιῶς καταδικη, ποὺ μᾶς περιμένει στὸ δικαστήριο τῆς φρικτῆς ἐκείνης ἡμέρας.

Κυριακὴ 30 Ἰουίου (Ἄγ. Ἀποστόλων)

(Ἄ Κορινθ. δ' 9-16)

«Παρακαλῶ ὑμᾶς, μμηταί μου
γίνεσθε» (Στίχ. 16)

[Σᾶς παρακαλῶ νὰ γίνεσθε μμηταί μου].

Ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου, θὰμποροῦσαν νὰ ἐπαναλάβουν αὐτὴ τὴν προτροπὴν τοῦ Παύλου, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Ἡ μνήμη τους, ποὺ λάμπει σήμερον στὸ στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας

μ' ἕνα ξεχωριστό, πανηγυρικό φῶς, δὲν μᾶς καλεῖ μονάχα στὸ νὰ τοὺς τιμήσουμε, ἀλλὰ καὶ στὸ νὰ τοὺς μιμηθοῦμε.

Ἄν ἔχουν κάτι νὰ ἀπαντήσουν στὶς ὑμνωδίες καὶ τὰ ἐγκώμια, ποὺ πλέκει σήμερα στὴν ἔνδοξη πανηγυρί τους ἡ Ἐκκλησία, εἶναι χωρὶς ἄλλο αὐτὴ ἡ ὑπόδειξις, αὐτὴ ἡ παράκλησις τοῦ Παύλου: «Γίνεσθε καὶ σεῖς μιμηταί μας, βαδίστε ἐκεῖ ποὺ βαδίσαμε κι' ἐμεῖς».

Εἶναι φτασμένοι στὶς ὑπέρκαλες κορυφές τῆς ἐν Χριστῷ τελειότητος. Εἶναι τὰ ἀριστουργήματα, ποὺ ἔπλασαν δυὸ μεγάλες δυνάμεις: ἡ θεία χάρις κι' ἡ θέλησις ἡ ἀνθρώπινη. Καὶ καλοῦν τοὺς πιστοὺς νὰ ποθῆσουν μιὰ τέτοια τελειότητα. Νὰ ἐργασθοῦν γι' αὐτὴ. Ν' ἀγωνισθοῦν. Νὰ κάμουν τὸ πᾶν ὥστε, μὲ τὴ βοήθεια τῆς θείας χάριτος, νὰ ἀνεβοῦν τὰ σκαλιὰ μιᾶς ἀνάλογης ὑψώσεως.

Ἄν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, ἐν χορῶ, μᾶς κάνουν αὐτὴ τὴν προτροπὴ μὲ τὸ στόμα τοῦ κορυφαίου Παύλου, ἔχουν παράλληλα νὰ μᾶς δώσουν κι' ἕνα στήριγμα γιὰ νὰ κρατηθῆ ἡ αἰσιοδοξία μας. Ἀπὸ τόσο ὕψος ἀκούεται ἡ φωνὴ αὐτῆ. Κι' ἐμεῖς βρισκόμαστε τόσο χαμηλά. Εἶναι ἐπόμενο, νὰ μᾶς φέρῃ ἱλιγγο ἡ πρόσκλησις, νὰ μὴ τολμήσουμε οὔτε κἀν νὰ σκεφτοῦμε πῶς θὰ ἦταν δυνατόν, ἔστω καὶ σὲ πολὺ μικρότερο βαθμῷ, νὰ τοὺς μοιάσουμε. Ἄλλὰ γιὰ τὸ πόσο θὰ ἦταν ἄδικος ἕνας τέτοιος φόβος, μιὰ τέτοια λιγοψυχία, μᾶς τὸ ἀποδείχνουν οἱ ἴδιοι. Μᾶς λέγουν: Ἄνοιξετε, λοιπόν, τὴ Γραφὴ καὶ κυττάξετε ἀπὸ ποῦ κι' ἐμεῖς ξεκινήσαμε, γιὰ νὰ γίνουμε ὅ,τι γίναμε. Προσέξτε ἰδιαιτέρως τοὺς πιδ ἐνδόξους, τοὺς πιδ τελείους, τοὺς πιδ μεγάλους ἀνάμεσά μας, γιὰ νὰ δῆτε πῶς αὐτοὶ ἀκριβῶς εἶχαν στὴν ἀρχὴ τὶς περισσότερες ἐλλείψεις, τὰ βαρύτερα πάθη κι' ὁ θεῖος τεχνίτης, μόνο ἐπειδὴ τοῦ παράδωσαν τοὺς ἑαυτοὺς των, τοὺς ἀνέδειξε σὲ ὑπέρικτα πρότυπα ἀρετῆς.

Κυττάχτε πρῶτα τὸν Ἰωάννη, ποὺ δὲν στάθηκε στὴν ἀρχὴ ἱκανὸς νὰ μάθῃ οὔτε τὸ ἀλφαβητάρι τοῦ χριστιανικοῦ βίου, τὴ θεμέλιο ἀρετῆ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ μαζί μὲ τὸν ἀδελφὸ του τὸν Ἰάκωβο πῆγαν καὶ ζήτησαν ἀπὸ τὸν Διδάσκαλο νὰ τοὺς δώσῃ τὴν πρωτοκαθεδρία. Κι' ἀκόμα πόσο ἀνύποπτος στάθηκε γιὰ τὴν ἀγάπη, αὐτὴ τὴν ἀγάπη ποὺ ὕστερα ἔγινε χρυσὸ τῆς στόμα, ὅταν πάλι μὲ τὸν ἀδελφὸ του ζήτησαν ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ ρίξῃ φωτιὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ νὰ κάψῃ ἐκεῖνο τὸ χωριὸ τῆς Σαμάρειας, ὅπου δὲν τοὺς εἶχαν δεχτῆ καλά.

Κυττάχτε τὸν Παῦλο, ποὺ στὴν ἀρχὴ ὄχι μονάχα δὲν κατανύχθηκε ἀπὸ ὅσα εἶχε διδάξει ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ στάθηκε δεινὸς διώκτης τῆς Ἐκκλησίας, πνεόντας φόβου.

Κυττάχτε τὸν Πέτρο, ποῦ...

Ἄς σταθοῦμε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, στὸν Πέτρο. Αὐτός, ὁ πρωτόθρονος, ἡ πέτρα πού πάνω της στήριξε ὁ Ἰησοῦς τὴν Ἐκκλησία, ἡ κορυφή τῶν δώδεκα μαθητῶν, ἦταν, πρὶν τὸν πλάση ἡ θεία χάρις καὶ τὸν καταστήσῃ τέτοιον, ἓνας ἄνθρωπος μὲ χίλια δυὸ ἐλαττώματα, μιὰ πρώτη ὕλη, ἀπὸ τὴν ὁποία κανεὶς δὲν θὰ περίμενε τὸ ἀριστούργημα πού βγήκε ἀπ' αὐτή. Σὰν θυμηθῆ κανεὶς τι καὶ πῶς ἦταν ὁ Πέτρος πρῶτα, δὲν θὰ ἀποθαρονηθῆ καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό του.

Εἶναι ζωντανὰ στὴ μνήμη μας τὰ βαθεῖά του ἐλαττώματα. Ὅλοι ξέρουμε πῶς ἦταν μιὰ ψυχὴ καλοπροαίρετη, ἀλλὰ γεμάτη ἀπὸ φοβερὰ χάσματα κι' ἀτέλειες. Κουβαλοῦσε στὴ διάνοιά του καὶ στὰ αἰσθήματά του μιὰ ὑλοφροσύνη, πού τύλιγε σὰν σβῶλος πηχτοῦ χώματος τὸ χρυσάφι τῶν καλῶν του προθέσεων.

Ὁ νοῦς τοῦ ἀπλοϊκοῦ κι' ἄξεστου αὐτοῦ ψαρᾶ δούλευε συχνὰ ἀκριβῶς ἀντίθετα ἀπ' ὅ,τι σκεφτόταν ὁ Χριστός. Ἀγκάλιασε τὸν Διδάσκαλο μὲ ἀγάπη μεγάλη, ἀλλὰ ἀντὶ ν' ἀνεβαίνει ἀπὸ τὴ λάσπη στοὺς κόσμους τοῦ Πνεύματος, ἡ ἀγάπη αὐτῆ, ὀλόβαρη ἀπὸ γήϊνη νοοτροπία, προσπαθοῦσε νὰ σύρῃ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὰ κάτω. Εἶχε, ἐξ ἄλλου, ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ στὴν πράξι ἀποδεικνυόταν ἄστατος!

Ἀλλὰ ὅλα τὰ παραπατήματά του δὲν ὠδήγησαν ποτὲ τὸν Πέτρο στὴν ἄβυσσο. Ἡ μακροθυμία τοῦ Κυρίου ἄπλωσε σ' αὐτὸν ἓνα πλατὺ ἔδαφος. Ἀλλὰ πόσο σκληρό, ὅμως, ἔδαφος!

Δὲν ἦταν μιὰ μακροθυμία ἀβρῆ, ἀλλὰ γεμάτη σκληρὴ παιδαγωγία. Δὲν ἦταν μιὰ μακροθυμία φανερὴ, ἀλλὰ εἶχε τὸ εὐλογημένο προσωπεῖο τῆς ἀκριβοῦς ἀυστηρότητος, γιὰ τὴν ὁ Θεὸς παιδεύει ὅσους ἀγαπᾷ καὶ μαστιγώνει κάθε του ἀγαπημένο παιδί. Μ' ὅση ἀνυπομονησία ὁ μαθητῆς ἤθελε κάθε φορὰ νὰ φανερώνη τὴ δική του, στραβὴ ἀγάπη, μὲ ἄλλη τόση κι' ὁ Ἰησοῦς τὴ χτυποῦσε, γιὰ νὰ τὴ σιάξῃ. Ὁ Ἰησοῦς ἄφηνε νὰ ἐκδηλωθῆ κάθε φορὰ ἡ πύρινη προπέτεια τοῦ Πέτρου κι' ὕστερα χωρὶς οἶκτο τὴ συνέτριβε. Τὴ συνέτριβε μὲ ἐπιτιμήσεις, μὲ πικρὴ γλωσσο, μὲ φοβερὰς λέξεις. Τὴ συνέτριβε ἐπίσης μὲ προειδοποιησεις, πού ἐπαληθεύονταν.

Ὡ ἀγία ἀυστηρότης τοῦ Δεσπότου! Ἐσὺ εἶσαι πού προδίνεις καὶ κάνεις χειροπιαστὴ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Εἶσαι τὸ πιὸ ἀκριβό, τὸ πιὸ ἀναμφισβήτητο δεῖγμα, ὅτι ὁ Κύριος ἀγαπᾷ πολὺ τὸ πλᾶσμα του, ἐκεῖνο στὸ ὁποῖο ἐκδηλώνεσαι.

Εἶπες, Κύριε, φίλο σου τὸν προδότη Ἰούδα, ὅταν αὐτὸς εἶχε πλέον χάσει γιὰ πάντα κάθε δικαίωμα στὴ φιλία σου. Ἀλλὰ τὸν Πέτρο τὸν εἶπες Σατανᾶ καὶ τοῦ ζήτησες νὰ χαθῆ ἀπὸ μπροστά σου, ὅταν θέλησε νὰ σοῦ προσφέρῃ ὕλικὴ ὑποστήριξι. Ἦταν

τόσο δικός σου, πού μπορούσες νά τοῦ φερθῆς ἀκόμα καί μ' ἓνα εἶδος ἀδικίας. Γιατί τὸν χτύπησες μὲ μιὰ λέξι, πού δὲν ἦταν βέβαια γιὰ τὸ φτωχό σου μαθητὴ παρά κάτι πολὺ πιὸ βαρὺ, πολὺ πιὸ φρικτὸ ἀπὸ τὴν περίπτωσί του.

Αὐτός, λοιπόν, ὁ Πέτρος, πού τράβηξε μάχαιρα κι' ἔχυσε αἷμα ἀνθρώπινο κατὰ τὴν ὥρα τῆς συλλήψεώς σου, αὐτός ὁ Πέτρος, πού σέ ἀρνῆθηκε ἐπονείδιστα μπροστά στὴν παιδίσκη, ὁ σκληροτράχηλος, ὁ φιλόυλος, ὁ λιπόψυχος, ὁ καυχηματίας, ὁ ἀκατέργαστος Πέτρος, ὁ γεμᾶτος σφάλματα καὶ πτώσεις, μαλάκωσε τέλος μὲ τὰ πικρὰ δάκρυα τῆς μεταμέλειας, πάτησε τὰ θέλγητρα καὶ τὰ φόβητρα τοῦ κόσμου μὲ τὴ δύναμι τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος, ἔγινε ἡ πέτρα ἡ ἀρραγῆς τῆς πίστεως, ταπεινώθηκε κι' ἰσοπέδωσε τὸ ἐγώ του, γιὰ νά κυριαρχήσῃ τὸ θέλημά σου σ' ὅλη του τὴ ζωὴ καὶ μεταβλήθηκε σὲ ἀδάμαντα ἀστραπηβόλο τῆς δόξης σου.

Σοῦ ἄρκεσε ἡ καλὴ του διάθεσις. Τὰ ὑπόλοιπα τὰ ἀνέλαβε ἡ χάρις σου καὶ τὸ ἔλεός σου. Τὰ πολλά του φταιξίματα δὲν τὸν ἀπώλεσαν. Δὲν ἀπελπίσθηκες ἀπ' αὐτόν. Γιατί, ἂν ὅλα τοῦ ἔλειπαν, εἶχε ὅμως τὸ ἓνα κι' ἀπαραίτητο. Ἦθελε νά εἶναι δικός σου. Κι' ἂν ὅλα τὸν ἐμπόδιζαν, ὅλα τὰ παραμέρισες, γιὰ νά ἀνοίξῃς δρόμο στὴν καλὴ του αὐτὴ θέλησι.

Κανεὶς δὲν ἔκανε τὸν Σατανᾶ νά λαχιάσῃ τόσο, ἐλπίζοντας νά κερδίσῃ μιὰ ψυχὴ, ὅσο αὐτὸς ὁ μαθητὴς σου. Στὰ χέρια σου, χέρια σκληρὰ γι' αὐτούς πού ἀγαπᾷς καὶ σ' ἀγαποῦν, ὅλα τὰ ἐλαττώματά του ἐξαφανίσθησαν, ἐξουδετερώθηκαν, ἔσβυσαν, ἔπαψαν νά ὑπάρχουν.

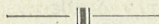
Γι' αὐτὸ, μᾶς δίνεις τὸν Πέτρο σύντροφό μας παντοτεινό, παρηγοριὰ καὶ προτροπὴ μας σὲ κάθε προσπάθεια, πού καταβάλλουμε καὶ σὲ κάθε ἤττα πού παθαίνουμε στὸν πνευματικὸ ἀγῶνα. Εἶναι ἡ πιὸ εὐγλωττὴ ἀπόδειξις, ὅτι ἡ τελειότης εἶναι κατορθωτὴ, ὅσο μεγάλες ἀδυναμίεις κι' ἂν ἔχουμε, ὅσες πτώσεις κι' ἂν μᾶς βρῆκαν.

Ἄν οἱ ἀδυναμίεις ὑψώνωνται σὰν βουνά, ἂν τὰ πεσίματα εἶναι τόσο συχνά, σὺ, Κύριε, μπορεῖς νά κόνῃς ἄγιο ἐκεῖνον πού δὲν δειλιᾷ, πού δὲν χάνει ὀριστικὰ τὸ θάρρος του, ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ νά σέ ἀποζητᾷ, νά θέλῃ νά εἶναι δικός σου, νά μετανοῆ, νά σηκώνεται καὶ νά συνεχίξῃ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸ.

Ἀξιώσέ μας, φιλόανθρωπε Κύριε, νά μιμηθοῦμε τοὺς ἀποστόλους σου κι' ἀπὸ τίς πτώσεις τους, πού μόνο σ' αὐτὲς τοὺς μοιάζουμε πρὸς τὸ παρόν, νά περάσουμε καὶ στὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς μιμησεώς τους, πού εἶναι ἡ μετάνοια κι' ἡ ἀναζήτησις τῆς τελειότητος. Ἀμήν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τῆ 8ῃ καὶ 11ῃ τρ. μηνὸς ἐγένοντο ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ μεγάρῳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου συσκέψεις Συνοδικῶν καὶ παρεπιδημούντων Ἀρχιερέων. Κατ' αὐτὰς ἐξετάσθη τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας καὶ μορφώσεως τοῦ ἱ. Κλήρου.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ὡς ἤδη ἀνεγράφη εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 12/1-6-57 τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας» τὸ Δ. Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., συνελθὼν τὴν 27ην παρ. μηνὸς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Δωροθέου, ἀπεφάσισε τὴν ἐπένδυσιν ἐκ τῶν διαθεσίμων τοῦ Ταμείου ποσοῦ 1.000.000 δραχμῶν διὰ τὴν χορήγησιν εἰς τοὺς μετόχους αὐτοῦ ἀπλῶν ἐντόκων τοκοχρεωλυτικῶν δανείων. Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἀπεφασίσθη ὡσαύτως ἡ διάθεσις 1.000.000 διὰ τὴν χορήγησιν ἀπλῶν ἐντόκων τοκοχρεωλυτικῶν δανείων εἰς τὰ Νομικὰ Πρόσωπα τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ τῶν Ἱ. Ναῶν. Κατόπιν τούτου τὸ Δ. Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀπήυθυσε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων τὸ κατωτέρω ἔγγρα-
φον, ἀνακοινοῦμενον καὶ εἰς τὴν Νομισματικὴν Ἐπιτροπὴν.

28 Μαΐου 1957

Πρὸς

τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων

Ἐ ν τ α ὕ θ α

Ἀνακοινοῦμεθα ὑμῖν ὅτι τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 27-5-57, ἀπεφάσισε τὴν ἐπένδυσιν, ἐκ τῶν διαθεσίμων τοῦ Ταμείου, ποσοῦ δρχ. 1.000.000 διὰ τὴν χορήγησιν πρὸς τοὺς μετόχους του, ἀπλῶν ἐντόκων τοκοχρεωλυτικῶν δανείων, μέχρι ποσοῦ δρχ. 5.000, κατὰ περίπτωσιν, ἐπὶ τόκῳ 7%, καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως, προκειμένου νὰ παρασχεθῇ ὑπὸ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ἄδεια ἐπένδυσεως τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ, ἐγκρίνῃτε προηγουμένως τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Διοικήσεως τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως διευκολυνθῇ ὁ Ἱερὸς Κλήρος εἰς τὰς διαφόρους ἐκτάκτους οἰκογενειακὰς ἀνάγκας του (ἀντιμετώπισιν ἐξόδων προικὸς ἀγάμων θυγατέρων, μικροεπισκευῶν κατοικιῶν, ἐξόδων νοσηλείας προστατευομένων μελῶν μὴ δικαιουμένων νοσοκομειακῆς περιθάλψεως ἐκ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ.λ.π.).

Ὡσαύτως, τὸ Διοικ. Συμβούλιον κατὰ τὴν αὐτὴν Συνεδρίαν του τῆς 27-5-57, ἐνέκρινε τὴν διάθεσιν, ἐκ τῶν ἰδίων του διαθεσίμων, ποσοῦ δραχμῶν 1.000.000 διὰ τὴν χορήγησιν ἐντόκων τοκοχρεωλυτικῶν δανείων ἐπὶ τόκῳ 7%, εἰς τὰ Νομικὰ Πρόσωπα τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν Ἱ. Ναῶν, μέχρι ποσοῦ δρχ. 50.000 κατὰ περίπτωσιν, ἐπὶ σκοπῶ ἀνοικοδομήσεως ἢ ἐπισκευῆς τῶν Μητρ. μεγάρων καὶ τῶν Ἱ. Ναῶν, ἣν

διάθεσιν παρακαλοῦμεν ὅπως ἐγκρίνητε προκειμένου νὰ παρασχεθῆ, βάσει τῆς ὑμετέρας ἐγκρίσεως, ἡ ἀπαιτούμενη ἄδεια τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς.

Εὐχέτης πρὸς Κύριον

† Ὁ Πατρῶν Θεόκλητος, Πρόεδρος

— Παραλλήλως τὸ Δ. Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2960/25-5-57 ἐγγράφου αὐτοῦ ἐζήτησε τὴν ἐγκρίσιν τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν διάθεσιν ἐκ τῶν διαθεσίμων τοῦ Ταμείου ποσοῦ 750.000 διὰ τὴν χορήγησιν ἐνυποθήκων στεγαστικῶν δανείων εἰς τοὺς μετόχους τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. Σημειωτέον ὅτι τὴν διάθεσιν τοῦ ἐν λόγῳ ποσοῦ ἐνέκρινεν ἤδη τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 25751/1-4-57 ἀποφάσεώς του.

— Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἡ Νομισματικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 19062, 19140 καὶ 19073/57 ἐγκρίσεων αὐτῆς ἐχορήγησεν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ἄδειαν διαθέσεως τῶν κάτωθι ποσῶν :

α) Δρχ. 500.000 διὰ τὴν χορήγησιν δανείων εἰς τοὺς σεισμοπλήκτους ἐφημερίους τῆς Θεσσαλίας.

β) Δρχ. 550.000 διὰ τὴν χορήγησιν ἀπλῶν δανείων εἰς τοὺς ἐφημερίους.

γ) Δρχ. 500.000 διὰ τὴν χορήγησιν στεγαστικῶν δανείων εἰς τοὺς ἐφημερίους.

Διὰ τὰ στεγαστικά δάνεια, ἐπειδὴ αἱ σχετικαὶ αἰτήσεις ἔχουν ὑποβληθῆ πρὸ δύο καὶ πλέον ἐτῶν, ἐζητήθη ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ γνωρίσουν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. μέχρι 30-6-57, ἂν ὑφίστανται οἱ λόγοι, δι' οὓς ἐζητήθησαν τὰ δάνεια.

Τὰ ἀπλᾶ δάνεια θὰ χορηγηθοῦν μετ' ἀπόφασιν τοῦ Δ. Σ.

— Δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ. Σ. ἀπεφασίσθη, ὅπως μελετηθοῦν ἡ ἀναπροσαρμογὴ τοῦ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματος τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς καὶ ἡ καθιέρωσις εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. τοῦ θεσμοῦ προικοδοτήσεως τῶν ἀπόρων κορασίδων τῶν κληρικῶν.

— Τὸ Δ. Σ. τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 3-6-57, λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' ἀριθ. 382/57 γνωμοδότησιν τοῦ Νομικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, γενομένην ἀποδεκτὴν διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 56269/57 ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων, ἀπεφάνθη ὅτι δὲν νομιμοποιεῖται ἡ χορήγησις ἐπιδόματος τοκετοῦ, διὰ τοὺς ἐν τῇ γνωμοδοτήσει λόγους, καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως προταθῆ καὶ περιληφθῆ σχετικὴ διάταξις εἰς τὸν ὑπὸ ψήφισιν Νόμον περὶ Τ.Α.Κ.Ε.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδες. Ἐμμανουὴλ Κ. Καραμανωλάκη, Παχ. Ἄμμον Ἱεραπίετρας Κρήτης. Εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. ὀφείλετε μόνον τὰς κρατήσεις τοῦ ἐπιδόματος πολυτελοῦς ὑπηρεσίας ἀνερχομένας εἰς 568 δραχμὰς. — **Αίδες.** Νικόλαον Χρ. Παπαδάκη, Ἅγιον Παῦλον Καβάλλας. Δύνασθε νὰ ἀποχωρήσετε τὰρα τῆς ὑπηρεσίας καὶ νὰ λάβετε σύνταξιν λόγῳ πολυτελοῦς ὑπηρεσίας, ἢ ὁποία θὰ ἀνέρχεται εἰς 894 δραχμὰς μηνιαίως. Πρὸς τοῦτο δὲν θὰ χρεωσθῆ νὰ ἐξαγοράσετε τὴν προὔπηρεσίαν σας. Ἐὰν θελήσετε νὰ ἐξαγοράσετε τὴν προὔπηρεσίαν σας ὥστε νὰ ἔχετε 35ετῆ συντάξιμον ὑπηρεσίαν, θὰ πρέπει νὰ ὑποβάλετε αἰτησίαν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. μετὰ πιστοποιητικοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ βεβαιοῦται ὅτι ἀπὸ τῆς χεירוτονίας σας μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ 1930 ἐφημερεύσατε ἀνευ οὐδεμιᾶς διακοπῆς λόγῳ ποινῆς ἢ ἄλλης αἰτίας. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἤδη ἔχετε περὶ τὰ 27 ἔτη συνταξιμον ὑπηρεσίας, θὰ πρέπει νὰ ἐξαγοράσετε περὶ τὰ 8 ἔτη. Τὸ ποσὸν τῆς ἐξαγορᾶς θὰ σᾶς τὸ καθορίσῃ τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Πάντως ἐὰν ἀποκτήσετε 35ετῆ συντάξιμον ὑπηρεσίαν, θὰ λάβετε σύνταξιν 1128 δραχμῶν μηνιαίως. Τὴν αὐτὴν σύνταξιν θὰ λάβετε καὶ ἐὰν ἐξέλθετε τῆς ὑπηρεσίας λόγῳ ἀναπηρίας. — **Αίδες.** Βασίλειον Μπαμπαλῆν, Καφέλας Κινηστρῶν Εὐβοίας. Ἐτακτοποιήσαμεν τὴν διεύθυνσίν σας. — **Αίδες.** Χρίστον Καραγγελίδη, Δάδην Διδυμοτείχου. Τὸ φύλλον θὰ τὸ λαμβάνετε εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. — **Αίδες.** Πρόεδρον Ἐκκλησιᾶς Συμβουλίου Καρϋτιανῆς Ἰωαννίνων. Ἐνεγράψαμεν εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἡμῶν τὴν ἐνορίαν Καρϋτιανῆς ἀπὸ 1-5-1937. — **Αίδες.** Κωνσταντίνον Ἀετόπουλον, Γλανκοὺς Λαρίσης. Διωρθώσαμεν τὴν διεύθυνσίν σας. — **Αίδες.** Παναγιώτην Κουτσοπιᾶν, Ἀμπελάκια Λαρίσης. Τὸ φύλλον θὰ ἀποστέλλεται εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. — **Αίδες.** Χρίστον Λαγόν, Ἰτίαν Ἰωαννίνων. Δυστυχῶς οὐδεὶς μᾶς εἰδοποίησε περὶ τῆς χεירוτονίας σας. Σᾶς ἐνεγράψαμεν εἰς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος». Τὴν «Θεολογίαν» λαμβάνουν δωρεάν μόνον οἱ ἔχοντες πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς ἐφημέριοι. Ἐὰν συμβαίη νὰ ἔχετε λάβει πτυχίον, ἀποστείλατέ μας σχετικὴν βεβαίωσιν τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας, διὰ νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν τὴν «Θεολογίαν». — **Στρ.** Νικόλαον Κοντοβουνίσιον, Κ.Ε.Π/Σ.Τ.Γ. 902α. Ἐνεγράφητε διὰ τὸ τρέχον ἔτος. Ἀπάντησιν εἰς τὰ ἐρωτήματά σας θὰ σᾶς δώσῃ μόνον ὁ Μητροπολίτης, εἰς τὴν Μητρόπολιν τοῦ ὁποίου ἐπιθυμεῖτε νὰ χεירוτονηθῆτε. Εἶναι ὁ μόνος ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀρμόδιος νὰ κρίνῃ ἐπὶ τῆς περιπτώσεώς σας. — **Αίδες.** Α. Χ. Δυστυχῶς ἡ ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη, ὅταν εἶχεν ἤδη τυπωθῆ ὁ «Ἐφημέριος» καὶ τοιουτοτρόπως δὲν ἠδυνήθημεν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν παράκλησίν σας. Ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων σας ἤδη σᾶς ἀπηντήσαμεν. Ἐὰν θέλετε περισσοτέρας ἐξηγήσεις γράφατέ μας. — **Αίδες.** Γεώργιον Πεχλιβανίδην, Σωτήραν Ἐδέσσης. Σᾶς ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως. —

Αίδεσ. Δημήτριον Ἀνέστην, Κομοτινήν. Ἐνεγράφητε. Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. — Αίδεσ. Ἰωάννην Σ. Πίσπαν, Καλαμπάκαν. Ἀλλαγὴ διευθύνσεώς σας ἐγένετο. — Πανος. Ἀρχιμ. Κυπριανὸν Τσιρούκην. Ἡ ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς σας ἐγένετο. Σχτικῶς εἰδοποιήσαμεν τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν διὰ τὴν «Φωνὴν Κυρίου». — Αίδεσ. Παναγιώτην Δημητράκην, Ψάρι Κορινθίας. Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. — Αίδεσ. Ἀλέξανδρον Παπαχρίστου, Ἰ. Ναὸν Παναγίας Δεξιᾶς, Θεσσαλονίκην. Διόρθωσις ἐπωνύμου σας ἐγένετο. Τὸ φύλλον θὰ τὸ λαμβάνετε εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. — Ἰ. Ἐπισκοπὴν Πέτρας. Ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀριθ. 355/25-5-57 ἔγγραφον ὑμῶν καὶ ἐνεγράψαμεν τὸν αἶδεσ. Ἐμμανουὴλ Γ. Οἰκονομάκην εἰς τὸ συνδρομητολόγιον ἡμῶν. Εὐχαριστοῦμεν. — Αίδεσ. Στασινὸν Γ. Σαμέλην, Ἀγ. Γεώργιον Καλαμῶν. Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς. Δυστυχῶς τὸ τεῦχος Φεβρουαρίου ἔχει ἐξαντληθῆ. — Ἐλάβομεν ἐπιταγὰς τῶν κάτωθι: Αίδεσ. Σπυρίδωνος Καρύθη, δραχ. 135, κ. Χρήστου Ντάκα, δραχ. 50, Αίδεσ. Γεωργίου Ὁρφανίδη, δραχ. 80.

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀλεξάνδρον Καλομοίρον, Τί πρέπει νὰ ξαναμάθουμε. — Βασ. Ἡλιάδη, Ὁ μέγας ἐκκλησιαρχὴς τοῦ Πατριαρχείου, πού ἐξῆσε καὶ πέθανε μὲ τὸ ἴδιο ὄνειρο. — Φώτου Γιοφύλλη, Οἱ κληρικοὶ καὶ τὸ θέατρο. — Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ὁ πρῶτος περὶ ἱερωσύνης λόγος (Μετὰφρασις Θεοδόξου Κ. Σπεράντζα). — Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ὁ ἱερεὺς σὴν θεία λατρεία ὡς τελετουργός. — Βασ. Μουστάκη, Κηρύγματα εἰς τὰ Ἀποστολικά Ἀναγνώσματα. — Εἰδήσεις τοῦ Τ. Α. Κ. Ε. — Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχ. ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἐφημερίου» νὰ ἀπευθύνονται μὲ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιηδικοῦ «Ἐκκλησία» δι' ἃ,τι τοὺς ἀπασχολεῖ καὶ τοὺς ἐνδιαφέρει. Θὰ εὔρουν κατανοήσιν καὶ ἐξυπηρέτησιν.

Δι' ἃ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιηδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθήναι, Τηλ. 27-689.

Ἐπεύθυνος Τυπ/φείου : Τ. Ρούτσης, Κουκουλάρη 9, Ν. Χαλκηδῶν.